

# Sierteelt & Groenvoorziening



Copyright AVBS

**Op de koffie bij** Wouter David ▶ p. 8

**“Automatiseren is ons antwoord op het arbeidsvraagstuk”**



**SIERTEELT  
EN GROEN**  
FEDERATIE

informeert

# Boeren zaaien voor een betere toekomst



## Het begint bij ons

44 land- en tuinbouwbedrijven zetten hun deuren open voor het publiek

ONTDEK ALLE BEDRIJVEN OP [WWW.DAGVANDELANDBOUW.BE](http://WWW.DAGVANDELANDBOUW.BE)

EEN INITIATIEF VAN



radio2



IN SAMENWERKING MET

### Actueel- belangenverdediging

- 5 Bloemen op nationale feestdag
- 6 Korte berichten
- 18 Copa-Cogeca in Angers
- 20 Update EU-lijst invasieve soorten
- 21 Vakgroep BSB
- 24 ENA vergaderde in Hongarije
- 28 Dag van de Landbouw op 15 september

### Reportage – promotie – vakbeurzen

- 8 Op de koffie bij Wouter David
- 11 30 jaar Florall gevierd
- 22 Bedrijfsbezoeken AVBS-presidium in Limburg
- 26 Eerste Dag van innovatie in de Sierteelt

### Sociaal – Fiscaal

- 14 Kosten tewerkstelling vergeleken
- 16 Flitscontroles in september

### Tuinaanleg en -onderhoud

- 30 On the road: Tuinen Becaus
- 32 Green Expo Gent
- 33 Excursie Dak- en Gevelgroen Brussel
- 34 Met Groen Groeien naar Nederland
- 36 Lustrumfeest 135 jaar Sint-Fiacre

### Onderzoek en voorlichting

- 38 Forceren van azalea's onder plastic
- 40 Beheersing van bodeminsecten
- 43 Viaverda Actueel
- 44 Technopool Sierteelt: virusvrij materiaal
- 46 Proefvelden boomkwekerij
- 48 Starterscursus Sierteelt

In dit nummer



18

Copa-Cogeca in Angers



34

Met Groen Groeien naar Nederland



44

Werken aan virusvrij materiaal



*“Een beurs, die moet je vooral zelf maken en mee uitdragen.”*

Miet Poppe,  
Secretaris AVBS ▶ P.13

© COVERFOTO: DAVY COGHE



## 30 jaar Belgische vakbeurs

Eenkele dagen geleden vierden we op Florall dertig jaar Belgische vakbeurs. Mijn eerste herinnering aan deze beurzen dateert van augustus 1993, toen ik pas in dienst was bij AVBS. We gingen met een ploeg van het secretariaat, onder leiding van Willy De Geest, 'de Producentenbeurs' voorbereiden in het gebouwencomplex Uytentehove, vlakbij Zeveneken. Het oude gebouw viel in niets te vergelijken met het huidige moderne complex op dezelfde locatie. Het was een voormalige weverij die zonder veel verbouwingen door de gemeente Lochristi gebruikt werd als polyvalent zalencomplex. Complex was het wel, met meerdere kleine zaaltjes. Gewapend met krijt en lange latten verdeelden we die zaaltjes in blokken van dezelfde grootte, waarin iedere deelnemer een viertal Deense karren kwijt kon. Willy hanteerde een beurtrol voor de plaatsverdeling, want sommige deelnemers klaagden wel eens dat hun zaaltje te veel zon kreeg of te donker was of minder bezoekers aantrok dan andere zalen. Een jaar later besliste het bestuur om niet alleen in de zomer een Producentenbeurs te organiseren, maar om ook een voorjaarseditie op te zetten in maart. Die stap naar twee edities markeert het moment dat we nu met 30 jaar Belgische vakbeurs in de kijker zetten. Over de verdere ontwikkelingen konden jullie al lezen in het vorige nummer van Sierteelt & Groenvoorziening. Er is veel veranderd. Met de voorgaande schets wil ik vooral tonen dat er een lange weg is afgelegd. Op de recentste Florall-



© PATRICK DIELEMAN

beurs zagen we verzorgde standen in een goed uitgeruste zaal en met essentiële beursonderdelen, zoals een professioneel onthaal en professionele registratie, verzorgde catering en een parking vlakbij. In vergelijking met dertig jaar geleden zien we ook een ander productaanbod: meer boomkwekerij en visueel aantrekkelijke producten, minder kamerplanten, maar ook veel meer telers die precies weten op welke behoeften en segmenten ze precies moeten inspelen met hun aanbod. De viering was een moment om daar even bij stil te staan. Florall maakte geen revoluties mee, maar wel een bestendige evolutie. We zijn benieuwd naar de ontwikkelingen in de komende decennia. ■



**Patrick Dieleman**

hoofdredacteur Sierteelt&Groenvoorziening  
patrick.dieleman@avbs.be

## 10.000 Belgische snijbloemen voor koningspaar op zondag 21 juli



Tienduizend Belgische snijbloemen, in rood en champagneroze, voornamelijk afkomstig van een tiental Belgische snijbloemenkwekers versierden op 21 juli, ter gelegenheid van het nationaal defilé, de tuinen van het Koninklijk Paleis.

“Dit initiatief benadrukt het vakmanschap en de passie van onze bloeiende Vlaamse sierteeltsector en hun bijdrage aan de gemeenschap”, stelde Boerenbondvoorzitter Lode Ceyskens. “Deze bloemendecoraties zijn niet alleen visueel aantrekkelijk, maar zetten ook de AVBS- en Boerenbondleden extra in de schijnwerpers op onze nationale feestdag.” De decoraties met 10.000 bloemen zijn een gezamenlijke inspanning van tien telers, die hun mooiste bloemen lever-

den voor deze bijzondere gelegenheid. De bloemen werden gebruikt voor zes versieringen aan de straatkant, acht in de tuin en nog vijf op het balkon van het Koninklijk Paleis. Florist Sören Van Laer coördineerde het project en zorgde ervoor dat alles ter plekke tot in de puntjes verzorgd werd. De bloemensoorten die in de decoraties verwerkt werden, waren onder meer *alstroemeria*, *anthurium*, *cotinus*, gladiolen, lelies, *gerbera*, *hydrangea*, rozen, *viburnum*, *cordyline* en anjers.

De exacte aantallen zijn indrukwekkend: onder meer 1300 gladiolen, 1100 *gerbera's*, 1700 rozen, 1000 anjers, 750 *viburnum*, 750 *alstroemeria*, 750 *anthurium*, 450 lelies, 800 *hydrangea*, 1250 *cordyline* en 450 *cotinus*. “Het totale aantal bloemen komt daarmee op ruim 10000, geleverd door tien sierteeltbedrijven. Dit betekent een gemiddelde van 1000 bloemen per bedrijf, een indrukwekkende prestatie”, benadrukte Boerenbondvoorzitter Lode Ceyskens. ■



© FOTO'S TOM DEWANCKELE





## Acht op de tien Belgen vinden rust in hun tuin

Uit een onderzoek van [tuinaannemer.be](http://tuinaannemer.be) blijkt dat ruim acht op de tien Belgen vinden dat een tuin rust brengt en hun mentaal welzijn bevordert. In de top drie van activiteiten die we het liefst doen in de tuin, staat relaxen op nummer één (77%), gevolgd door tuinieren (64%) en lezen (49%). Tijd doorbrengen in de tuin met vrienden en familie (43%) valt net buiten de top drie. Misschien niet zo verwonderlijk, als je ziet dat ook een op de drie aangeeft het meest van de tuin te genieten in zijn/haar eentje. Voor drie kwart van de Belgen is het terras het favoriete plekje in de tuin. Zes op de tien Belgen geven ook aan dat een tuin die niet in orde is, onrust brengt. Een tuinaannemer kan dan een oplossing bieden. Vorig jaar deed maar liefst 20% van de tuinbezitters een beroep op een tuinaannemer en meer dan helft van de tuinbezitters geeft aan beter van de tuin te kunnen genieten dankzij het werk van een tuinaannemer. ■

Bron: onderzoek 'Tuintracking VLAM'



© AN DE SCHRIJVER

## FlorAmor zet belangrijke strategische stappen

FlorAmor, Europees marktleader in de productie en vermarktning van azalea's, nam vanaf 1 juli de handelsfondsen van ID'Flor BV, Azaro BV en Bracke BV over. Met deze overnames zet FlorAmor opnieuw een belangrijke stap in zijn groei-strategie. ID'Flor BV, Azaro BV en Bracke BV zullen hun

productiesites en activiteiten integreren in de huidige operaties van FlorAmor. Daardoor ontstaat een gecentraliseerde planning en productie, wat leidt tot een rendabelere teelt en een sterkere marktpositie. ■

Bron: FlorAmor



© AVIS



© MATHIAS GYSBRECHTS

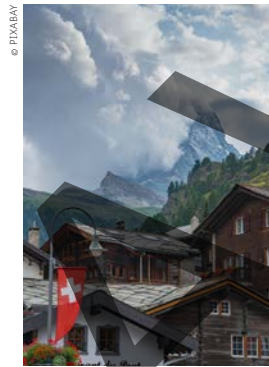
## Hoe hittegolfbestendig zijn Brussel en andere steden?

Meer dan 70% van de Europeanen woont momenteel in steden. Dat cijfer zal naar verwachting stijgen tot 84% in 2050. Europa heeft te maken met een temperatuurstijging die twee keer zo snel gaat als het wereldwijde gemiddelde. Daarmee is het het snelst opwarmende continent. Dat vooral stedelijke gebieden door de klimaatverandering en het "stedelijk hitte-eilandeffect" (Urban Heat Island - UHI) steeds warmer worden dan landelijke gebieden, hoeft geen betoog. Uit een rapport van het Zweedse architecten- en ingenieursadviesbureau Sweco blijkt dat sommige Europese steden vooruit-

gang boeken in het bestrijden van hitte, maar dat er nog aanzienlijke lacunes zijn. Brussel is een van de 24 steden die door Sweco geanalyseerd werden. Door het stedelijk hitte-eilandeffect ligt de stadstemperatuur er tot 8°C hoger dan in de omliggende landelijke gebieden. Om een verdere toename tegen te gaan, heeft Brussel een klimaatbestendigheidbeleid uitgestippeld, gericht op natuurgebaseerde oplossingen (= verbeteren van groenvoorziening en biodiversiteit door o.a. het aanplanten van stadbossen,...), infrastructuraanpassingen en stedelijke planning. ■

Bron: Sweco Group

## Zwitserland breidt lijst invasieve exoten uit vanaf 1 september



© PISAIRY

Vanaf 1 september 2024 mag een aantal plantensoorten niet meer verhandeld worden in Zwitserland. Het gaat om volgende soorten: *Acacia dealbata*, *Amorpha fruticosa*, *Artemisia verlotiorum*, *Aster x*

*salignus*, *Aster x versicolor*, *Aster x lanceolatus*, *Aster novi-belgii*, *Aster x parviflorus*, *Azolla filiculoides*, *Broussonetia papyrifera*, *Buddleja davidii*, *Bunias orientalis*, *Cornus sericea*, *Cotoneaster horizontalis*, *Echinocystis lobata*, *Erigeron annuus*, *Galega officinalis*, *Glyceria striata*, *Lonicera henryi*, *Lonicera japonica*, *Lupinus polyphyllus*, *Oenanthe javanica*, *Parthenocissus inserta*, *Parthenocissus quinquefolia*, *Paulownia tomentosa*, *Pennisetum setaceum*, *Phyllostachys aurea*, *Prunus laurocerasus*, *Prunus serotina*, *Pseudosasa japonica*, *Rubus armeniacus*, *Rubus phoenicolasius*, *Sagittaria latifolia*, *Sedum spurium*, *Sedum stoloniferum*, *Trachycarpus fortunei*. ■

Bron: ENA

## Vangst *Bactrocera dorsalis*

Begin augustus werd een mannelijk adult van *Bactrocera dorsalis* (Oosterse fruitvlieg) aangetroffen op de fruitmarkt in Antwerpen. *Bactrocera dorsalis* is een prioritair quarantaineorganisme in de EU dat voorkomt in de fruitteelt. Het onderzoek loopt nog, maar het gaat wellicht eerder om een vondst dan om een uitbraak. Toch is waakzaamheid geboden, aangezien de aanwezigheid van Q-organismen een invloed heeft op de export. ■

Bron: FAVV



## Hoogste reuzenaronskelk wereldwijd staat in Meise

De Plantentuin in Meise zag in 2008 zijn eerste reuzenaronskelk bloeien. Sindsdien kwamen er al twintig reuzenaronskelken in bloei krijgen, blijft een zeldzaamheid en getuigt van echt meesterschap. Dankzij dit vakmanschap van de tuiniers in de plantentuin, die de reuzenaronskelken met de juiste zorg omringen, heeft Meise ondertussen al vijf gezonde volwassen exemplaren in de collectie. Het exemplaar dat begin augustus in bloei stond is een echt zwaargewicht. De knol van de plant weegt maar liefst 112 (!) kilo. Met zijn 3,21 m hoogte is het de grootste geregistreerde bloeiende reuzen-



© NPB

aronskelk die ooit ter wereld gebloeid heeft! ■

Bron: Plantentuin Meise

## Nieuwe functionaliteiten in de LV-AgriLens app

Begin vorig jaar werd de LV-AgriLens app gelanceerd. De app is een aanvulling op het e-loket, waarmee land- en tuinbouwers nu essentiële informatie op het veld zelf kunnen raadplegen, alsook hun bedrijfsdossier bij het departement gemakkelijker kunnen vervolledigen via hun smartphone. Eind juni werd een nieuwe versie van de LV-AgriLens app gelanceerd. Om deze nieuwe versie te gebruiken, volstaat het om de LV-AgriLens app te updaten zonder de app eerst te verwijderen. In de nieuwste versie van de app heeft het agentschap de methode om in te inloggen, sterk vereenvoudigd.



Ook het doorsturen van foto's verloopt nu sneller en vlotter. De taken die het Agentschap Landbouw en Zeevisserij uitstuurt, zijn na het inloggen meteen zichtbaar in de app. ■

Bron: ALZ



## “Automatiseren is ons antwoord op het arbeidsvraagstuk”

Het heeft iets symbolisch, de tienduizenden bolchrysanten op een heuvelrug in Beselare (Zonnebeke) waar tijdens de Eerste Wereldoorlog ongetwijfeld heel wat frontsoldaten het leven lieten. Maar chrysanten zijn veel meer dan een kerhofplant, en Wouter David werkt samen met vriendin Liza en zijn ouders Johan en Karoline elke dag aan een bloeiende toekomst voor hun chrysanten- en aardbeiplantenbedrijf Dataflor. Door het zo efficiënt mogelijk inzetten van middelen, serres, en vooral arbeid legt Dataflor robuuste fundamenten voor de uitdagingen van vandaag.

Ivan De Clercq, journalist Boerenbond

Johan en Karoline startten eind jaren 80 op de huidige locatie en legden zich snel toe op de teelt van chrysanten. Als uit de hand gelopen hobby startte Johan ook met de veredeling en het ontwikkelen van eigen soorten. Begin de eeuwwisseling werd de commercialisatie ervan op een hoger niveau gebracht met de overname van een ander bedrijf. Dit vermarkten van de eigen bolchrysantveredeling wil het bedrijf nog verder uitbouwen. “Sommige van de soorten die we hebben, bloeien in een net iets andere bloeiweek dan het gros van andere soorten. Onze soorten kunnen dan een mooie aanvulling betekenen”, legt vader Johan David uit. Zelf combineren ze de teelt van de chrysanten en de productie van chrysantenstekken voor andere telers met de teelt van aardbeiplanten voor particulieren en professionelen. Drie pijlers onder één bedrijf dus.

### Bolchrysanten

Bij bolchrysanten is de bloeiperiode een belangrijk criterium. De natuurlijke bloei ligt eind oktober. Maar een chrysant past ook prima op het terras in de vroege herfst, al moet die daarvoor wel ‘geforceerd’ worden. Waar dit bij veel bloemen betekent dat er extra licht moet gegeven worden, betekent dit bij chrysanten net het kunstmatig korter maken van de dagen door het afdekken met doeken. Voor wie zoals Dataflor vooral chrysanten op het veld kweekt, betekent dat veel handenarbeid. Elke dag omstreeks zes uur ‘s avonds worden de doeken over de planten gespreid, om deze de volgende ochtend om 9 uur ‘s ochtends opnieuw te ontbloten. En dat voor een week of zes. “Je kan wel selecteren op vroeger bloeien, maar wie homogene partijen chrysanten wil in september moet verduisteren. Bij ons bloeit 70% van de chrysanten volgens het natuurlijke ritme eind oktober, en 30% vroeger na afdekken”, legt Wouter uit. De vroege chrysanten gaan vooral naar Nederland, Duitsland en de Scandinavische

landen. Het is een product met betere prijzen, maar waar tegenover ook extra arbeid staat. Op lichte bodems kiezen Wouter en Johan voor deze soorten ook voor druppelbevloeiing met T-tapes. De 70% andere chrysanten vinden hun afnemers in de groothandel en tuincentra in België en Frankrijk. De stekken voor andere telers uit de eigen vermeerdering worden verkocht in heel Europa.

### Goed gevuld jaar

De chrysantenteelt is een teelt met hele hoge arbeidspieken, maar bij Dataflor is het hele jaar goed gevuld. En dat heeft veel te maken met de tweede grote tak op het bedrijf: de aardbeiplantenteelt. De nadruk ligt nu nog op het kweken van aardbeiplantjes voor de particuliere markt, maar Dataflor mikt ook uitdrukkelijk op het telen van plantgoed voor professionele telers. Wouter schetst het seizoen:

“In het voorjaar zijn we druk bezig met het klaarmaken van aardbeiplantjes voor de particuliere markt. Dat overlapt voor een stuk met het stekken van de chrysanten in mei. In juni worden de chrysanten ingepot en buitengezet. In juli is het alle hens aan dek voor het stek snijden en bewortelen van aardbeiplantjes. Dit jaar hadden we op het piekmoment hiervoor 22 seizoenarbeiders in dienst. Dat snijden en bewortelen loopt tot halfweg augustus, waarna de eerste chrysanten klaargemaakt worden, met een piek eind oktober. Daarna worden de aardbeiplantjes gekuist en in frigo’s/vriezers geplaatst. Eind december halen we die er weer uit om in te potten en op te zetten richting het voorjaar.”

### Personeel achilleshiel

Een drukke jaarplanning, beseft ook Wouter. “Toen vroeger de nadruk nog meer op chrysanten lag, waren er wel



## Wie zijn Wouter en Liza, Johan en Karoline?

Johan en Karoline David-Tanghe en zoon Wouter en vriendin Liza Wieme runnen samen Dataflor. Dataflor is gespecialiseerd in de teelt van bolchrysanten en aardbeiplantjes. In de bolchrysanten is er naast de eigen productie ook een eigen veredeling, waarvan de stekken naar collega-

chrysantentelers over heel Europa gaan. In de aardbeiplantjes wordt er zowel geteeld voor particulieren als voor professionele telers. “Voor de particuliere markt gaat het vaak om de klassieke rassen. Professionele telers verkiezen vaak doordragers en leggen de klemtoon op productie.”



eens rustigere, 'dode' periodes. Dat is nu helemaal voorbij. We hebben vijf vaste medewerkers in dienstverband, maar doen ook veel beroep op seizoenarbeiders en jobstudenten. Zowat alle personeelsleden komen uit Polen. Het vinden van personeel dat verantwoordelijkheid kan dragen is een achilleshiel. "Zeg maar stilaan een ramp", omschrijft Wouter het.

### Arbeidsvraagstuk

Een gekende problematiek, die ook nog eens werd blootgelegd in de robuustheidscan. Die 'doorlichting' ontwikkelde Boerenbond voor land- en tuinbouw en werd met de hulp van AVBS en de steun van de provincie West-Vlaanderen vertaald naar de sierteeltsector. De robuustheidscan houdt de teler een spiegel voor, brengt sterke en zwakke punten in beeld, en biedt handvaten die kunnen helpen om het bedrijf veerkrachtiger te maken op zowel zakelijk als emotioneel-familiaal vlak. "Je leert altijd uit zo'n scan", is de ervaring van Wouter. "Omdat mijn

ouders het stilaan ook rustiger willen aandoen, zal er nog meer verantwoordelijkheid terechtkomen bij mij en mijn vriendin Liza, die mee in het bedrijf werkt. Uit de scan bleek dat onze balans tussen werk en privé zoek is. Dat wisten we eigenlijk wel, maar dat kwam nu duidelijk als een van onze pijnpunten naar boven. Willen we ons bedrijf klaar maken voor de toekomst, moeten we een oplossing vinden voor ons arbeidsvraagstuk. De duurzaamheidsscan hielp ons mee in het bepalen van de prioriteiten waar we mee aan de slag moeten. Het is aan ons om hier de komende maanden dieper op in te gaan. Alleen ontbrak ons hiervoor de laatste maanden de tijd...", vertelt Wouter, zich bewust van de ironie.

### Multifunctionele gietboom

Voor een stuk heeft Dataflor hier al op ingespeeld. De nieuwe serre is iets minder dan 5.000 m<sup>2</sup>, en volop geautomatiseerd. Mede dankzij het 'hang'-karakter van de aardbeiplanten kan er vlot op twee en drie niveaus worden geteeld en

als het moet zelfs op vier. Dat dit überhaupt mogelijk is, heeft veel te maken met de multifunctionele gietboom die in elke kap hangt, al is 'gietboom' een understatement van jewelste. De hangende gietwagens (Achterbosch) zijn telkens bijna even breed als de kap van de serre waarin ze hangen, en hebben elk een eigen platform van waarop gewerkt kan worden. Ze beschikken over een systeem waarmee planten in trays kunnen neergezet en opgepikt worden. Via tags aan de buizen weet de eenheid waar hij bepaalde planten kan oppikken of neerzetten. Uiteraard kan de gietboom water geven – wat bij de jongste stekken zonder plastic bijna continu gebeurt – maar er hangt ook een spuitboom aan voor gewasbescherming. Die kan ook verticaal sproeien, wat handig is voor planten met lange ranken, zoals de aardbeiplanten. Het werkplatform is in hoogte instelbaar. Daarmee kan er altijd comfortabel 'op manhoogte' aan de bovenste teeltlagen gewerkt worden. "Omdat de serre zo flexibel in te vullen is, staan er wel altijd planten in. Op een heel jaar is de serre misschien twee weken leeg." Een andere functie die de automatische gietboom/sproeiboom/werktafel/trayplaatser heeft, is dat er ook erg precies mee gesnoeid kan worden. Zelfs tussen twee rijen in de trays kan de onderhangende snoei-installatie nauwkeurig zijn werk doen. "Professionele aardbeitelers kiezen vaker voor aardbeiplanten die meerdere keren per jaar vrucht geven, in plaats van de traditionele junidragers. Voor de opkwekers zoals ons betekent dit dat er meer bloemtrossen in het plantgoed komen die er uitgehaald moeten worden. Door het snoeiwerk onder onze gietboom te laten gebeuren, sparen we heel wat handwerk uit. Door te automatiseren kunnen we dus meer doen met dezelfde mensen, en is het comfortabeler werken. Automatisatie is voor ons zeker een onmisbare tool om ook in de toekomst een werkbaar bedrijf te houden", concludeert Wouter. ■



## Feestelijke Florall-editie



Reeds van zodra ze binnenkwamen, konden deelnemers en bezoekers aan de augustuseditie van Florall merken dat het een speciale beurs was. 30 jaar mag gevierd worden. Dat gebeurde dan ook met wat toeters en bellen, maar vooral toch met de mensen die editie na editie samen de beurs maken.

Patrick Dieleman

De gangen waren al behoorlijk levendig van zodra de beurs opende. Veel standhouders waren tevreden over de contacten die ze hadden. Maar dertig jaar vraagt ook om terugblikken. Hier en daar werd opgemerkt dat niet alleen het uitzicht van de beurs fel is veranderd, maar ook wat er gebeurt. De teneur is dat er drie decennia geleden hard moest gewerkt worden, om alle bestellingen klaar te maken die genoteerd werden op de beurs. Vandaag willen de bezoekers vooral spreken met de telers.

### Parel van de Awards

Dertig jaar geleden werden er ook nog

geen awards uitgereikt. De eerste gouden award werd in september 2008 uitgereikt aan Denis Plants voor *Calathea G. Mey* 'Casual XL'. Zilver ging naar *Hybiscus syriacus* 'Azurri' van Best Select en brons naar *Peperomia graveolens* van Belgicactus. In maart 2010 werd met 'Terrace *Rhododendron*' van Leybaert een eerste concept bekroond. Uit de lijst van alle ooit bekroonde cultivars werd door de organisatie ter gelegenheid van 30 jaar Belgische vakbeurs een overall winnaar uitgekozen als 'Parel van de Awards'. De winnaar diende het potentieel dat de eerder bekroonde plant in zich had op het moment dat hij op markt kwam

volledig te hebben waargemaakt. De keuze is uitgegaan naar de *Hydrangea paniculata* 'Bobo'. Deze cultivar werd in augustus 2010 bekroond met Goud. De ontwikkeling en selectie van 'Bobo' gebeurde over een periode van bijna 10 jaar in het begin van deze eeuw. Nu worden er wereldwijd jaarlijks honderdduizenden Bobo's verkocht, al meer dan zes miljoen sedert de lancering – de meeste in de Verenigde Staten. Samen met 'Pinky Winky' behoort Bobo tot de meest succesvolle *Hydrangea*'s van Best Select.

### Awards

Maar de jury diende ook nu 14 nieuwe cultivars en één nieuw concept te beoordelen. Na afloop vertelden de juryleden dat ze ondanks hun verschillende achtergrond en bijgevolg andere invalshoeken om de planten te beoordelen toch met hetzelfde kwartet naar voor kwamen als kanshebber. Bij de nieuwe cultivars ging het goud naar *Leycesteria formosa* 'Little lanterns', een inzending van Willy De Nolf. ▶

## De drie winnaars in de categorie 'Variety':



1  
Goud: *Leycesteria formosa*  
'Little lanterns'



2  
Zilver: *Heptacodium miconioides*  
'Temple of Bloom'



3  
Brons: *Chamaecyparis obtusa*  
'Yellow teddy Bear'

De jury vindt deze nieuwe cultivar van een heel oude tuinplant heel aantrekkelijk met zijn bloemen en bijzondere bladkleur. Ze is aantrekkelijk voor bijen en vogels. Eén van de namen is 'fazantenbes'. De plant verdraagt perfect snoeien, ook door niet-deskundigen. Het is een zeer gezonde plant met een grote aaibaarheidsfactor, die niet alleen in de tuin tot haar recht komt maar ook in pot, bloembak, op het balkon of het terras. Bovendien is ze geschikt voor aanplanting in groepen voor openbaar groen.

Ook het **zilver** ging naar boomkwekerij Willy De Nolf. De wetenschappelijke naam van *Heptacodium miconioides* 'Temple of Bloom' verwijst naar 7 bloemen in een krans, vandaar de Nederlandse benaming 'Zeven zonenboom'. In de winter is deze boom aantrekkelijk dankzij meerdere stammen, waarop de afbladderende schors voor een extra visueel effect zorgt. *Heptacodium* komt heel vroeg in blad, al eind maart en verliest dat pas in december. Het is een van de weinige planten die in de zomer bloeit, van augustus tot eind november.

*Chamaecyparis obtusa* 'Yellow teddy Bear' kreeg **brons**. Deze mutant van 'Teddy Bear' werd gevonden en ook

(via GrootGroenPlus) ingezonden door boomkwekerij Schrauwen-Moerings. Het is een trage groeier die weinig snoei vergt, maar die wel goed verdraagt. De kleur van de schubben is opvallend. De plant kan goed tegen droogte en geeft structuur aan een rotstuin, waar ze perfect combineerbaar is met bloeiende planten. Het is een veelzijdige plant die het ook goed doet op het terras, in pot, en geschikt is voor kleine tuinen. 'Ghent Azalea Young Stars' was het enige voorgestelde **concept**, maar de

jury gaf aan dat dit niet de reden was voor de bekroning. Ze hadden heel wat lof voor het feit dat Geert en Marijke De Waele – Reynvoet met hun initiatief mee de Gentse azalea en bijgevolg de sector ondersteunen. Met een bende frisse jonge meisjes – vriendinnen uit de jeugdbeweging van hun dochter Hanne – geven ze aan iedere cultivar een eigen gezicht. Hanne kreeg al eerder een nieuwe variëteit naar haar genoemd: 'Hanne de Lo', een sport uit 'Linde de Lo' van de familie Drieghe. De jury waar-



Geert en Marijke De Waele – Reynvoet kregen goud voor hun concept 'Ghent Azalea Young Stars'.



Tijdens de afsluitende drinkbelichting Miet Poppe en Dries Verstraete verleden en toekomst van Florall.

deerde het dat voor gewone Vlaamse meisjes gekozen werd, en niet voor fotomodellen. Dat onderstreept nog meer de natuurlijke schoonheid van de planten. Het is ook goed dat na bijna 15 jaar nog eens in de kijker gezet wordt dat de Gentse azalea in 2010 door de EU erkend werd als het eerste niet-eetbare streekproduct.

### Feest

Rond de middag kreeg iedere standhouder en bezoeker op de beurs een glaasje bubbels aangereikt om te klinken op de 30 jaar. En dat werd op het einde van de beurs verdergezet met een happy hour. Florall-secretaris Miet Poppe nam de aanwezigen mee naar het begin van Florall, en zelfs nog iets daarvoor: "Vóór 1994 werden de 'Aanbodsdagen' georganiseerd in het oude complex Uyttenhove in Zeveneken. Oorspronkelijk waren die Aanbodsdagen enkel voor de exportbedrijven die op één dag het volledige najaarsaanbod konden bekijken. Zo konden ze in kort tijdsbestek alle nodige info verzamelen. In 1994 besliste AVBS om naast die Aanbodsdagen in het najaar een tweede grote Producentenbeurs op te zetten in het voorjaar. "Sinds dat jaar vinden er elk jaar twee grote beurzen plaats die respectievelijk het voor- en het najaarsaanbod uit de sector weer geven. Die halfjaarlijkse beurzen zijn de echte basis van wat we nu kennen als Florall. Het dertigjarig jubileum verwijst daarom naar het ontstaan

van deze halfjaarlijkse beurzen." Florall-voorzitter Dries Verstraete ging vooral in op de evaluatie- en visie-oefening, die het bestuur het voorbije jaar maakte. "We hebben een jaar lang intensief samengewerkt aan een traject waarin we ook onze deelnemers, bezoekers, handelaars en andere stakeholders hebben betrokken. Die brede benadering heeft de zaken die we reeds langer dachten concreetiseerd en bevestigd hoe we dit kunnen vertalen naar de organisatie van een beurs.

Net zoals andere beurzen, is Florall meer dan ooit een echt contactmoment geworden. We mailen wekelijks met onze klanten, maar wees eerlijk, we zijn blij om elkaar eens te zien op een beurs. Dan is er een moment om eens te spreken over zaken waar je anders niet toe komt. Aanwezigheid op beurzen verbetert zo de band met je klanten. Die persoonlijke contacten zijn één van de aspecten die zeer duidelijk bevestigd is vanuit onze visie-oefening." De Florall-voorzitter besloot met een oproep om ook de komende jaren bij te dragen aan het welslagen van Florall. "Het is cruciaal dat naast de organisatie, ook de deelnemers en iedereen die belang heeft bij Florall mee de beurs uitdraagt. Communiceer erover binnen uw netwerk van klanten, leveranciers, ... Het is aan iedere deelnemer om je beurs vooraf en na afloop zélf te maken." ■



Kristiaan Van Laecke (ILVO) en Lucas De Nolf (voorzitter Best Select) mochten de trofee 'Parel van de Awards' in ontvangst nemen.



Miet Poppe  
secretaris AVBS  
miet.poppe@avbs.be

## "Bedankt aan ieder die de beurs mee gemaakt heeft!"

Dertig jaar Belgische vakbeurs, dat is lang maar ook geen eeuwigheid. Toch lijkt er veel meer veranderd te zijn dan we met zijn allen uiteindelijk denken. Daar waar 30 jaar geleden een beurs hét moment was om elkaars aanbod te ontdekken, orders te noteren en met volgeschreven boeken naar huis terug te keren, bestaan er ondertussen veel handigere systemen om bestellingen te plaatsen en te verwerken. De digitale aanbodbanken spelen een prominente rol in de hele handelsketen van bloemen en planten. Vandaag is het geen uitdaging meer om elkaars actueel aanbod te kennen. Die nieuwe platformen bieden veel mogelijkheden om gezien te worden, maar je wordt even snel vergeten. De uitdaging is dus om niet vergeten te worden of onderaan het lijstje te belanden. Zoals Florall-voorzitter Dries Verstraete zei: "Denk er aan dat computers en platformen belangrijk zijn maar daar zitten nog steeds mensen achter, en daar willen we met Florall op inzetten." Als Florall-beurs zetten we dus volop in op die persoonlijke contacten. En zo is het ook voor Florall noodzakelijk om beurs na beurs een goede editie neer te zetten, zodat we gezien worden. Een beurs wordt voor een groot deel gemaakt door haar standhouders, die hun klanten uitnodigen en nieuwsgierige bezoekers aantrekken. En daarom zeggen wij: "Een beurs, die moet je vooral zelf maken en mee uitdragen. Zorg dat je gezien wordt. Vóór, tijdens én na het event." Bedankt aan zij die de afgelopen jaren de beurs mee gemaakt hebben! ■



# Studie loonkostvergelijking buurlanden

Door het 'Kenniscentrum Groene Sectoren' werd op basis van de lonen 2024 een loonkostvergelijking gemaakt met de buurlanden Nederland, Frankrijk en Duitsland. De situatie werd zowel voor seizoenarbeid als voor vaste tewerkstelling in o.a. bloemisterij en boomkwekerij in detail berekend. Via deze studie krijgen we een beeld van de loonkosten én de kloof tussen de loonkost voor de werkgever én het nettoloon voor de werknemer in België. Daarnaast kijken we hoe de situatie is in de buurlanden. De studie is digitaal beschikbaar voor de leden van AVBS.

Chris Botterman, hoofd Sociale Zaken Boerenbond en Jan Vancayzele, consultant AVBS

## Loonkostvergelijking met de buurlanden

Voor Nederland, Frankrijk en Duitsland werden gelijkaardige functies genomen als deze die gangbaar zijn in België. Voor wat de loonkosten voor de werkgever betreft, werd alleen rekening gehouden met de sociale zekerheidsbijdragen en niet met andere kosten zoals

b.v. de aansluiting bij een externe dienst voor preventie en bescherming, een verzekering arbeidsongevallen, een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid, enz. Ook inzake het nettoloon voor de werknemer, werden er alleen de persoonlijke sociale zekerheidsbijdrage en de bedrijfsvoorheffing in aanmerking genomen en niet de eindbelasting.

### Boomkwekerij

Seizoenarbeid*	België	Nederland	Frankrijk	Duitsland
Functie werknemer	SA	SA	Palier 1/2	SA
Bruto min. uurloon	14,27	13,27	11,65	12,00
Kost werkgever	15,44	18,83	14,08	20,07
Nettoloon werknemer	12,10**	14,33	10,20	11,53

\*Er geldt voor de periode 1/1/2023 – 30/6/2025 een tijdelijke vermindering van de loonkost a rato van 0,95 €/u.

\*\*BV 18,725%

Vaste arbeid	België	Nederland	Frankrijk	Duitsland
Functie werknemer	Cat. 2	Cat. B/C/D	Palier 4	ervaring
Bruto min. uurloon	14,79	13,27	12,03	12,00
Kost werkgever	22,20	17,67	14,89	20,72
Nettoloon werknemer	13,51	12,48	10,53	11,84

Cat. 2: de werknemers met de nodige ervaring. Zij beoefenen hun job onder de verantwoordelijkheid van een andere persoon die de eindverantwoordelijkheid draagt. Er wordt van deze medewerkers een zekere zelfstandigheid gevraagd bij de uitvoering van het werk. Zij worden geacht over een zekere polyvalentie te beschikken.

### Bloemisterij

Seizoenarbeid*	België	Nederland	Frankrijk	Duitsland
Functie werknemer	SA	SA	Palier 1/2	SA
Bruto min. uurloon	13,12	13,27	11,65	12,00
Kost werkgever	13,78	18,83	14,08	20,07
Nettoloon werknemer	11,17**	14,33	10,20	11,53

\* Er geldt voor de periode 1/7/2023 – 30/6/2025 een tijdelijke vermindering van de loonkost a rato van 0,47 €/u.

\*\*BV 18,725%

Vaste arbeid	België	Nederland	Frankrijk	Duitsland
Functie werknemer	Cat. 1	Cat. B/C/D	Palier 4	ervaring
Bruto min. uurloon	13,43	13,27	12,03	12,00
Kost werkgever	19,86	17,67	14,89	20,72
Nettoloon werknemer	13,16	12,48	10,53	11,84

Cat. 2: de werknemers met de nodige ervaring. Zij beoefenen hun job onder de verantwoordelijkheid van een andere persoon die de eindverantwoordelijkheid draagt. Er wordt van deze medewerkers een zekere zelfstandigheid gevraagd bij de uitvoering van het werk. Zij worden geacht over een zekere polyvalentie te beschikken.

## Andere actualiteiten

### Bijdrage van asielzoekers

In een asielcentrum krijgen geregistreerde asielzoekers logement en voeding. Zij krijgen geen uitkering. Pas na 4 maanden registratie kunnen ze werken in de private sector. In onze sector kunnen ze bvb. als seizoenwerknemer aan de slag. Als een asielzoeker werkt, volgt dan ook op het verdiende netto inkomen een aanrekening. In het verleden was het ook altijd de bedoeling dat een gedeelte van het inkomen moest afgestaan worden als tussenkomst in de kosten van het asielcentrum. In de praktijk werd dit vrijwel niet toegepast. Sinds 1 juli 2024 is er een wettelijke regeling die deze inhouding formaliseert. De asielzoeker moet nu zijn inkomen aangeven bij het asielcentrum. Op het verdiende netto inkomen per maand gebeuren de volgende aanrekeningen: van 0 tot 264 euro: 0%, van 265 tot 1000 euro: 35%, van 1000 euro 1500 euro: 45% en meer dan 1500 euro: 50%. Deze inhoudingen dienen om het logement en de voedingskost die het asielcentrum ten laste neemt, te compenseren. Wanneer de geregistreerde asielzoeker zijn inkomen niet aangeeft bij het asielcentrum, wordt er onmid-

dellijk op alle netto inkomens 50% aangerekend. Boerenbond had voorgesteld om voor asielzoekers, wat de kosten van verblijf in het asielcentrum betreft, een gelijkaardige aanrekening te doen als wat de werkgever zelf aanrekent aan de seizoenwerknemers die bij hem verblijven. Op die manier zou er een gelijke behandeling zijn tussen asielzoekers en seizoenwerknemers. We blijven hierover in gesprek met het kabinet.

### Erkende asielzoekers

Als een asielzoeker erkend wordt, dan mag hij niet langer verblijven in het asielcentrum. Er geldt een overgangperiode van vier maanden waarbinnen hij/zij het asielcentrum moet verlaten. Zij moeten een eigen onderkomen zoeken en komen in aanmerking voor een leefloon dat de gemeente (OCMW) toekent. Ook hier is het zo dat er maar een beperkt inkomen kan verdiend worden naast het leefloon. Dit is ongeveer 250 euro per maand.

### Werken met seizoenarbeiders van buiten de EU

Indien je wil werken met niet EU-onderdanen moet je een procedure volgen. Houd hierbij zeker rekening met volgende aandachtspunten: start tijdig je aanvraag. Je vacature bij VDAB moet minstens 3 weken openstaan en minstens 1 maand voor de start van de werken moet je aanvraag ingediend zijn bij het Departement Werk en Sociale Economie. Je werknemer mag nog niet in het land zijn op het moment van de aanvraag van een arbeidskaart. Zet voldoende vacatures open, je kan enkel arbeidskaarten aanvragen voor de vacatures die je hebt openstaan. Indien een

werknemer toch niet komt of sneller naar huis gaat, moet je deze afmelden.

### Registratie voor bijzonder beschermingsstatuut van Oekraïners

De registratie van Oekraïense werknemers voor een bijzonder beschermingsstatuut in Brussel verloopt de laatste maanden moeizaam. Het kan tot enkele weken duren voor iemand er terecht kan om dit aan te vragen. Zonder bijzonder beschermingsstatuut of arbeidskaart mag een Oekraïner hier niet werken. We zijn in overleg met het betrokken kabinet om dit op te lossen.

### Loonaanpassing seizoenarbeid boomkwekerij vanaf 1 juli

In het begrotingsakkoord van de federale regering van september vorig jaar werden de verschillende onderdelen van het sociaal akkoord, dat we in het paritair comité voor land- en tuinbouw gesloten hebben op 22 december 2022, verlengd vanaf 1 januari 2024 voor onbepaalde duur. Het gaat voor de sierteelt om de volgende deelaspecten:

- 100 dagen seizoenarbeid voor de tuinbouw;
- de optrekking van het loon van seizoenarbeid naar de eerste categorie van vaste arbeid.

Voor de boomkwekerij zijn er tijdelijke compensaties via het WSF Tuinbouw voorzien: 0,95 euro/u wordt gecompenseerd van 1 januari 2024 tot 30 juni 2025.

Het akkoord voorzorg voor de boomkwekerij loonaanpassingen van 13,16 euro/u naar 14,52 euro/u in drie stappen: op 1 juli 2023: + 0,36 euro/u, op 1 januari 2024: + 0,50 euro/u en op 1 juli 2024: + 0,50 euro/u. ■



Jan Vancayzele  
consultant Boomkwekerij  
jan.vancayzele@avbs.be

## Belbex 'meets' West Growers

Na de succesvolle edities 'Meet & Greet' met de 'Boomtelersfederatie Noord-België' en de 'Groupement des Pépiniéristes de Lesdain' nam Belbex initiatief voor een nieuwe editie. Op dinsdagavond 25 juni 2024 ontmoetten de leden van 'Belbex' en de leden van 'West Growers' elkaar. Het doel was om elkaar beter te leren kennen. De locatie van de afspraak was sierteeltbedrijf Plantor in het West-Vlaamse Koolskamp.

Na een welkom werd een uitgebreide rondleiding gegeven door bedrijfsleider Carl Vande Maele. Deze kwekerij biedt een ruim assortiment vaste planten in 2 liter potten. We konden kennismaken met de teelt en afzet van een ruim assortiment Heuchera, Geranium, Vinca, Lavandula en een gevarieerd aanbod waardevolle vaste planten. Daarna kregen de leden tijdens het netwerkgedeelte de mogelijkheid om van elkaar te leren en mogelijke handelscontacten op te bouwen. Met deze netwerkvond wilde Belbex beide partijen samenbrengen en een mogelijke kruisbestuiving bekomen. ■







# Flitscontroles september in groensector

De Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) is de verantwoordelijke dienst voor de flitscontroles. In uitvoering van het Actieplan Bestrijding Sociale fraude worden een aantal sectoren ieder jaar gecontroleerd.

Tom Dirix en Mieke Bruyninx, Juristen - Kenniscentrum Acerta

Zo is er voorzien dat in er september flitscontroles zijn bij werkgevers uit de land- en tuinbouwsector. Deze controles hebben in de eerste plaats een informatief en preventief karakter. Daarom worden deze controles ook voorafgaandelijk aangekondigd.

In uitvoering van het Plan Eerlijke Concurrentie is er een checklist gemaakt voor de sector. Deze bevat aandachtspunten om transparantie te bieden aan zowel werkgevers als werknemers en geeft hen de kans om zelf de nodige acties te ondernemen om zich in regel te stellen.

De groensector kenmerkt zich door diverse flexibele vormen van tewerkstelling, onder andere in de vorm van helpers en seizoenarbeiders (al dan niet uit andere landen afkomstig). Hou er rekening mee dat een inspecteur vragen kan stellen over de aard van de arbeidsrelatie (student, helper, zelfstandige, seizoenarbeider,...) alsook de nodige controles kan doen inzake aangifte. Een inspecteur kan daarnaast ook vragen stellen aan de werknemer. In de sectorale checklist kan u terugvinden welke documenten kunnen worden opgevraagd, welke vragen u kan krijgen en welke vragen aan de

werknemers kunnen worden gesteld. Afgaand op de controles in 2023 blijkt dat de inbreuken zich voornamelijk situeren:

- op vlak van de DIMONA-verplichtingen. In de sector wordt veel gebruik gemaakt van de tewerkstelling van seizoenarbeiders. Om te kunnen genieten van het voordeel gekoppeld aan de tewerkstelling van seizoenarbeiders gelden er bijzondere verplichtingen inzake DIMONA van deze categorie werknemers;
- het arbeidsreglement;
- illegale tewerkstelling.

### Werken met een helper – risico op schijnzelfstandigheid?

Volgens de sociale wetgeving is een helper iemand die de zelfstandige bijstaat of vervangt zonder daarbij gebonden te zijn aan een arbeidsovereenkomst.

Er mag een familieband zijn, maar het hoeft niet. In de praktijk zien we dat kinderen of ouders gemakkelijker aanvaard worden als helper dan derden. Doet men een beroep op derden, dan moeten onderstaande tips heel goed nageleefd worden. Om met een helper te werken, mag er immers geen gezagsrelatie zijn. Om dit te beoordelen wordt gekeken naar de feitelijke situatie.

Daarom is het aangeraden om de samenwerking met een helper zo goed mogelijk te omkaderen door een schriftelijk contract op te stellen. In de praktijk moeten de bepalingen van het contract uiteraard ook nageleefd worden. Is dat niet het geval, dan kan de sociale inspectie aantonen dat de feitelijke omstandigheden niet overeenstemmen met het contract en dat er in de praktijk toch een gezagsrelatie bestaat. ■

## Tips voor samenwerking met een helper

- 1 Sluit een **contract** af en leef dit na. De sociale inspectie moet het contract respecteren zolang de bepalingen overeenstemmen met de feitelijke omstandigheden.
- 2 Geef een **duidelijke kwalificatie** aan het contract. Vermeld ook dat de partijen uitdrukkelijk kiezen voor een zelfstandige samenwerking.
- 3 Vermeld de elementen die duiden op een **zelfstandige samenwerking**. Enkele voorbeelden:
  - vrije organisatie van de tijd en de middelen;
  - verlof nemen naar eigen goeddunken of in onderling overleg;
  - het kunnen weigeren van opdrachten.



# DE SPECIALIST

in werktuigen voor laders

# Quicke

Flexigrip

VL+ laadbak

Silocut

Quadrogrip TS

Q-Bloq gewicht

Multibak XL

XL palletvork

Powergrab XL

✓ 72 verschillende werktuigen  
 ✓ Meer dan 200 varianten  
 ✓ 38 koppelingshaken

**BINNENGEKOMEN: meer dan 200 onderdelen op voorraad tegen zeer concurrerende prijzen!**

**DistriTECH**  
JOSKIN

Neem contact met ons op voor meer informatie!  
[www.distritech.be](http://www.distritech.be)

## Laat je zaak bloeien dankzij loopbaanbegeleiding

Je bent een groenexpert in hart en nieren? Dan is een andere job niet meteen je ambitie. De groensector wordt alsmaar complexer en je kan niet in alles uitblinken.

Voor de land- en tuinbouwers heeft Acerta Career Center samen met Boerenbond een specifiek **traject uitgewerkt voor de agrarische sector**, zodat je meer **kwaliteit** ervaart in je **job**.

### Hoe begeleiden we jou?

We bekijken samen waar je vast loopt, ontwikkelen een plan van aanpak en adviseren je bij de realisatie.

Bezoek [acerta.be/je-zaak-laten-bloeien-met-loopbaanbegeleiding](http://acerta.be/je-zaak-laten-bloeien-met-loopbaanbegeleiding) voor meer info of contacteer ons rechtstreeks via [consult.loopbaanbegeleiding@acerta.be](mailto:consult.loopbaanbegeleiding@acerta.be)

**acerta**  
consult  
EXPERTS IN HR

**40 euro**  
voor 4 uur  
begeleiding

**Acerta Career Centre is een erkend loopbaancentrum waardoor je kan genieten van loopbaancheques.** Betaal slechts 40 euro in ruil voor 4u begeleiding. De moeite waard dus!



Werkgroep Bloemen en Planten Copa-Cogeca

# Zomerontmoeting 2024 - Angers

© FOTO'S JAN VANCAYZEELE

Op 4 en 5 juli kwam de Werkgroep Bloemen en Planten van Copa-Cogeca samen voor de jaarlijkse zomerontmoeting. De vergaderingen vonden plaats in het Terra Botanica Affairs Centre in het Franse Angers. Aan de meeting werden ook heel wat interessante bedrijfsbezoeken gekoppeld.

Jan Vancayzele, consultant boomkwekerij AVBS

## Water

Elk deelnemend land bracht een stand van zaken over de lokale waterproblematiek, de acties van de lokale overheden en de politieke besluitvorming hieromtrent. De zuiderse landen gaven aan structurele problemen te ervaren met droogte. De landen in het noorden van Europa kampen afwisselend met waterschaarste en overvloedige neerslag. De Werkgroep Bloemen en Planten van Copa-Cogeca heeft haar visie op de situatie binnen de EU en op toekomstige acties geformuleerd. Deze wordt verder uitgediept in de komende vergaderingen.

## 'European Growers of Flowers and Plants Manifesto'

De Werkgroep Bloemen en Planten van Copa-Cogeca blijft van mening dat het absoluut noodzakelijk is om het fundamentele belang van onze sector te erkennen. Daarom werd een starteve-

nement georganiseerd, dat plaatsvond op 9 april in het Europees Parlement te Brussel. Het doel is om het 'European Growers of Flowers and Plants Manifesto' te blijven promoten om zo burgers en politici bewust te maken van de cruciale rol van bloemen en planten in het opbouwen van een duurzaam en milieubewust Europa.

## Overleg met Christiane Lambert, voorzitter Copa

In april 2017 werd Christine Lambert als eerste vrouw verkozen tot voorzitter van de FNSEA, de grootste Franse landbouwwakbond. Christine is sinds 2020 voorzitter van Copa. Ze heeft samen met haar man een varkensboerderij met 106 ha teelten in het westen van Frankrijk (Maine-et-Loire). De vergadering besprak met deze zeer ervaren vertegenwoordiger van onze sector de lopende dossiers over de EU-problematieken inzake bloemen en

planten. Christine lichtte de besluitvorming toe en schetste een beeld van de syndicale onderhandelingen over Europese dossiers in Brussel.

## Project 'life cycle analysis'

We kregen een uiteenzetting over een Frans project dat de totale milieu-impact van alle input, die betrokken is bij het productieproces van bloemen en planten, analyseert en streeft naar duurzamere productie. Het FloriPEFCR-model, ontwikkeld voor de sierteeltsector, zorgt ervoor dat je met behulp van 16 milieu-indicatoren de milieu-impact van snijbloemen en potplanten kan berekenen. Dit berekenen gebeurt volgens een door de Europese Commissie erkende Product



Elk deelnemend land bracht een stand van zaken over de lokale waterproblematiek, de acties van de lokale overheden en de politieke besluitvorming hieromtrent.



Tijdens de zomerontmoeting werden meerdere bedrijven bezocht. Onder andere het bezoek aan Hortensia France sprak tot de verbeelding.

Environmental Footprint-standaard, waaronder de FloriPEFCR valt. Deze standaard moet ervoor zorgen dat de milieu-impact in de sierteeltsector vergeleken kan worden en dat valse milieucclaims voorkomen kunnen worden. De Franse studie heeft 33 planten bij 18 verschillende siertelers gedetailleerd onderzocht. Hieruit bleek dat de grootste impact op het milieu kwam van de potgrond en de bemesting gedurende de teelt. Daarnaast was er een ruime impact door het energieverbruik en de input van plastics. De deelnemende bedrijven kunnen op basis van deze info maatregelen nemen om hun uitstoot te reduceren.

## Plantenpark Terra Botanica

In Angers bezochten we het themapark Terra Botanica, Europa's eerste plantenpark dat volledig georiënteerd is op de wereld van planten en biodiversiteit. Dit park is geopend in 2010 op een oppervlakte van 30 hectare, waarvan er 12 open zijn voor het publiek. Er zijn meer dan 500.000 planten uit de hele wereld te bewonderen. Bezoekers kunnen er prachtige collecties orchideeën of palmbomen, gigantische serres, moerassen, rijstvelden of mediterrane landschappen, moestuinen of oerbossen bezichtigen. Zeker een bezoek waard als je in de buurt bent.

## Praktijkonderzoekcentrum Astredhor

Al 25 jaar ondersteunt Astredhor tuinbouwbedrijven op het vlak van technische, economische en ecologische uitdagingen in de plantaardige sector. Het instituut is erkend door de Franse staat. Het ontwerpt en implementeert onderzoeks- en innovatieprogramma's en ondersteunt de sector bij de ontwikkeling van zijn activiteiten door middel van expertise, opleiding en advies. Een 70-tal medewerkers stellen hun expertise ter beschikking van 600 leden en professionals in de tuinbouw, sierteelt en landschapsarchitectuur. Het permanente contact met de sector stelt het Instituut in staat om relevant te blijven in zijn onderzoeksprogramma's en om een bevoorrechte technische en economische gesprekspartner te zijn voor de overheid.

## Hortensia France

Hortensia France, gelegen in Pays de la Loire, is de grootste producent van halfwas hortensia's in Frankrijk. Hun product wordt verdeeld onder telers in heel Europa. Bij Hortensia France produceren ze hortensia's uitsluitend in een pot van 14 cm om de efficiëntie van de productie te maximaliseren. Mede-eigenaar Thomas Eveleens, geboren in Nederland, gaf ons een rondleiding op het bedrijf. Per jaar groeien hier zo'n

twee miljoen Hydrangea's. Hortensia-kwekers kopen deze producten in om ze vervolgens te telen tot bloeiende planten. Tijdens het hoogseizoen, in het voorjaar, werken ze hier met zo'n 100 mensen op vijf productielocaties op in totaal 23 ha. Hortensia France heeft meer dan 34.000 kubieke meter aan koelfaciliteiten om de hele productie te overwinteren – een sleutelement om een product van hoge kwaliteit te produceren.

## Turcieflor

Cécile en Mark Hodson, de volgende generatie van de familie Turc, gaven ons een rondleiding bij Turcieflor. Zij produceren alstroemeria's, agapanthus, fuchsia's, canna's, aronskelken, dahlia's, ... Dit sierteeltbedrijf, gelegen in het hart van de Loire-vallei, is de alstroemeria-specialist in Frankrijk en werd onlangs bekroond met de titel 'Nationale Collectie'. Hun collectie telt meer dan 100 variëteiten, waarvan er elk jaar 60 commercieel worden verkocht. Hun agapanthus-assortiment omvat meer dan 20 variëteiten, zowel lang als compact, groenblijvend of bladverliezend, allemaal het resultaat van eigen veredeling en testen.

## Hortival

Hortival (voorheen Pépinières Minier) teelt in het hart van Anjou op meer dan 300 hectare een van de grootste Europese plantencollecties voor tuinen en terrassen. De mildheid van Anjou, gecombineerd met de zomerse hitte en het vruchtbare slob van de Loire, is bevorderlijk voor de productie van de planten. Hortival biedt een zeer breed assortiment aan bomen, struiken, fruitbomen, coniferen, klimplanten, bamboe en grassen. De belangrijkste specialiteiten zijn hibiscus, hortensia, magnolia, Syringa en Wisteria. Ze produceren 4 miljoen planten en 10 miljoen zaailingen voor distributie in Europa, de Verenigde Staten, Zuid-Afrika en Japan. ■



# Nieuwe plantensoorten voorgesteld voor lijst invasieve exoten



Cortaderia selloana is een van de soorten die voorgesteld wordt op de Europese invasieve lijst. Niet alle cultivars van deze soort hebben een invasief karakter.

Miet Poppe, secretaris AVBS

De zogenaamde IAS-lijst, Invasive Alien Species, bevat planten- en diersoorten waarvan de Europese commissie oordeelt dat ze een te groot risico vormen om als invasieve soort woekereend op te treden en zo het plaatselijke ecosysteem aan te tasten. De Europese verordening nr. 1143/2014 legt daarom een verbod op om die welbepaalde plantensoorten te introduceren, kweken en verhandelen.

De lijst van deze soorten wordt regelmatig geüpdatet. De laatste aanpassing ervan was in 2022. Nu zijn er opnieuw planten voorgesteld om op die lijst te komen. Het gaat om volgende soorten: *Broussonetia papyrifera* (papiermoerbe), *Cortaderia selloana* (pampasgras), *Delairea odorata*, *Acacia mearnsii*, *Tridascantia fluminensis*, *Zostera japonica*, *Crassula helmsii*, *Reynoutria japonica* (voorheen *Fallopia japonica*), *Reynoutria x bohemica* (voorheen *Fallopia x bohemica*), *Reynoutria sachalinensis*.

Indien een van deze voorgestelde een commercieel belangrijke soort is, dan is het nodig om dat belang te duiden. Nuttige feedback op een van bovenstaande soorten is daarom zeer welgekomen en mag bezorgd worden via [miet.poppe@avbs.be](mailto:miet.poppe@avbs.be). We danken u alvast voor de medewerking! ■

Indien een van deze voorgestelde een commercieel belangrijke soort is, dan is het nodig om dat belang te duiden. Nuttige feedback op een van bovenstaande soorten is daarom zeer welgekomen en mag bezorgd worden via [miet.poppe@avbs.be](mailto:miet.poppe@avbs.be). We danken u alvast voor de medewerking! ■

# Vakgroep BSB

Jan Vancayzele, consulent boomkwekerij AVBS



De vakgroep BSB kwam samen op 20 juni 2024 en besprak onder andere de jongerencampagne en de moeizame export naar het VK.

20 juni 2024

## Loonkostvergelijking met de buurlanden

Door het Kenniscentrum Groene Sectoren werd op basis van de lonen 2024 een loonkostvergelijking gemaakt met Nederland, Frankrijk en Duitsland. De situatie voor zowel seizoenarbeid als voor vaste tewerkstelling in bloemisterij en boomkwekerij werd in detail besproken tijdens de vergadering. Het werd duidelijk dat we qua seizoenarbeid competitief blijven t.o.v. de buurlanden. De studie is digitaal beschikbaar voor de leden van de vergadering. De vergadering vraagt om deze cijfers te delen, en/of op te nemen in het vakblad van AVBS.

## Border control VK

AVBS ontving heel wat meldingen van moeizame export naar het VK sinds het nieuwe systeem van border control op 30 april 2024 werd ingevoerd. Dit leidde tot zeer lange wachttijden, tijdsverlies, frustraties en oplopende kosten.

Het doel is om bijkomende meldingen te verzamelen en gecentraliseerd te rapporteren. AVBS heeft dit reeds opgenomen met FAVV en zij hebben snel geschakeld om de verschillende verantwoordelijke diensten te contacteren. AVBS volgt dit via ENA, HTA (Britse sectororganisatie) en FAVV verder op. Standpunt vergadering: zeer belangrijk om verder op te volgen richting het komende handelsseizoen.

## Situatie in de sector

Tijdens de vergadering werd ruim tijd genomen om via een 'ronde van de tafel' een beeld te krijgen van allerlei kwesties als administratie, productie, extreme weersomstandigheden, handel en afzet, personeel, toekomst, ... binnen de sierteelt. Het werd duidelijk dat extreme weersomstandigheden, prijsvorming en het vinden van geschikt personeel een belangrijke impact hebben op bijna alle sierteeltbedrijven. Ook het duurzaamheidsverhaal kwam aan bod. Het wegvallen van goede fytoproducten zonder geschikte

alternatieven zorgt in veel gevallen voor problemen.

## Jongerencampagne YW&T 2024

Er werd voor deze campagne, na het succes van de vorige edities, samenwerking gezocht met Navex en het Duurzaamheidsfonds. Artevelde Hogeschool Gent doet dienst als uitvoerend partner. Een team van zes studenten heeft dit project verder ontwikkeld om jongeren via de sociale media op een uitnodigende manier kennis te laten maken met het werk in de sector. Het is de bedoeling om de diverse functieprofielen, de planten en bij uitbreiding de gehele sector te promoten via sociale media met als doelgroep jongeren tussen 12 en 25 jaar. Het resultaat van deze campagne en het campagnemateriaal werd aan de vergadering voorgesteld. De campagne wordt in september verder gezet wat de scholenactie betreft. Er wordt ook nagedacht om met deze campagne aan te sluiten bij een jobbeurs of een sectorevenement. ■



**GRATIS OPHALING  
GEBRUIKTE POTTEN EN TRAYS  
VOOR MULTIPLAST KLANTEN**  
vanaf 5 Pallets/Big Bags of bij levering van een bestelling  
OVAM ATTEST BESCHIKBAAR



**CYCLOS KUIPEN  
SERIE: INFINITY**  
De ecologische-duurzame kuip, in matgrijze uitvoering:  
oneindig recycleerbaar, 100% carbon-vrij waardoor de  
groei van uw planten verbetert.

**MULTIPLAST N.V.**  
Oude Brugstraat 7  
9200 SCHOONAARDE

Tel.: 052 43 29 43  
Fax: 052 43 29 40  
Email: [info@multiplast.be](mailto:info@multiplast.be)





© FOTO'S MATHIAS GYSBRECHTS

# Een gezonde bodem, biodiversiteit en samenwerken

Begin juli ging het AVBS-presidium op jaarlijkse uitstap met de voorzitter en ondervoorzitter van Boerenbond. Ook lokale bestuursleden en politici waren van de partij. De daguitstap bracht het presidium naar boomkwekerij Mentens en vaste plantenkwekerij Botanisk. De aanwezigen kregen twee dynamische bedrijven te zien waar ecologisch telen en een evenwichtig management centraal staan.

Miet Poppe, secretaris AVBS

## Boomkwekerij Mentens

Boomkwekerij Mentens uit Oudsbergen is een kwekerij van 110 hectare groot, verspreid over 42 percelen. De kwekerij is gespecialiseerd in het telen van solitair planten, karakterbomen, meerstammigen, ..., van klein tot zeer groot formaat. Planten blijven hier minstens twee jaar op het bedrijf en er zijn planten terug te vinden die 50 tot 60 jaar oud zijn. De dertigkoppige delegatie werd zeer gastvrij ontvangen en kreeg een uitgebreide rondleiding.

## Basiskennis onderhouden

Huidig bedrijfsleider Marielle Mentens stapte als 17-jarige met veel enthousiasme mee in het bedrijf dat haar ouders opgestart hadden. Momenteel baadt ze

het bedrijf samen uit met haar man Bart en laten ze zich verder omringen door experts op verschillende vlakken. Ze stelt namelijk zelf vast dat het

Boerenbond voorzitter Lode Ceyskens en lokale schepenen van landbouw Ann Knoops onthulden samen het eerste bord dat boomkwekerij Mentens in de toekomst langs de randen van al hun ecologische percelen zal voorzien.



uitbaten van een bedrijf steeds meer management vraagt en dat er tegelijk meer en meer basiskennis verloren gaat in de sector. Er wordt meer naar efficiëntie en hoge technologie gekeken waardoor de basisprincipes van bijvoorbeeld de bodem en een gezonde balans verloren gaan. In 2008 merkten ze rare gedragingen van de planten op één bepaald perceel. Samen met een expert van Viaverda (toen nog PCS) werd naar een oorzaak en oplossing gezocht. Er werd heel wat organisch materiaal aangevoerd om het bodemleven te stimuleren en daarmee ook het ecologisch evenwicht op het perceel terug te vinden. De bevindingen waren meteen het startpunt om een andere weg in te slaan.

## De enige juiste weg

Speciaal op dit bedrijf is namelijk de aandacht voor bodemleven en sterke weerbare planten en de concrete



Boerenbondvoorzitter Lode Ceyskens, ondervoorzitter Lut Dhondt en provinciaal voorzitter Johan Hillen werden samen met de presidiumleden te woord gestaan door Johan Stessens, zaakvoerder Botanisk.

stappen die genomen worden richting ecologische en biologische teelt. Momenteel is 20 hectare teelt ecologisch en 8 hectare teelt in omschakeling naar biologisch. Naast extra aandacht voor bodemzorg, toedienen van plantenversterkende middelen, ..., wordt het gebruik van chemische middelen in het bedrijf tot een absoluut minimum beperkt. Het team van boomkwekerij Mentens is volledig overtuigd van deze nieuwe bedrijfsfilosofie die volgens het management de enige juiste weg is en in 2024 niet alleen een goed imago dient. Tuintrends worden meer en meer bepaald door het onzekere klimaat en plagen die zich goed voelen in dit klimaat. Zowel particulieren als tuinaanleggers moeten (samen) meer in een nieuw concept gaan denken waarbij planten een groot deel van de oplossing kunnen zijn voor de duurzame en klimaatrobuuste tuinen.

## Tuinaanleg zet in op bodemleven

Marc Galle, vakgroepvoorzitter Tuinaanleg binnen AVBS, sloot na de rondleiding bij Mentens aan op het onderwerp bodemgezondheid en biodiversiteit. Een onderwerp en een uitdaging die zowel de tuinaanlegsector als de kwekerijsector niet uit de weg kunnen gaan. "We willen allemaal weten wat er in de ruimte gebeurt en hoe grote systemen in elkaar zitten, maar we weten eigenlijk niet wat er zich op 30 cm onder onze

voeten afspeelt", duidt Marc Galle. Met dat in gedachten kregen alle aanwezigen het boek 'Het bodemvoedselweb' mee naar huis.

## Vaste plantenkwekerij Botanisk

Daarna werd de delegatie ontvangen op het bedrijf van Botanisk te Bocholt van bedrijfsleider Johan Stessens. Johan bracht er met veel gedrevenheid zijn visie op zijn bedrijf, het vak en de sector.

## Een bedrijf overnemen doe je niet zomaar

Vrij uniek voor onze sector is het verhaal van hoe en wanneer Johan met zijn vrouw in de bedrijfswereld rolde. Johan is een landbouwkundig ingenieur en was jarenlang actief in verschillende wetenschappelijke instituten. Zijn vrouw had een eigen praktijk als arbeidspsychologe en was docente bij Thomas Moore. Iets meer dan tien jaar geleden namen ze de beslissing om het toenmalig bedrijf Vaste planten Jo Raemen over te nemen. Johan geeft aan dat er in de private sector heel wat mensen geblokkeerd zitten en eigenlijk wel zin hebben om een bedrijf over te nemen. Toch is die stap meestal niet evident omwille van financiële redenen en omdat in vele bedrijven de huidige bedrijfsleider een (te) centrale rol heeft. Na een half jaar overleg nam Johan het bedrijf van Jo Raemen over, die als werknemer aanbleef binnen het bedrijf. Dat was

cruciaal voor continuïteit binnen de bedrijfsvoering. Oorspronkelijk was dat voor twee jaar voorzien. Nu, tien jaar later, is Jo nog steeds een vaste werknemer en drijvende kracht achter de lijn van inheemse planten. Johan raadt anderen die een bedrijf overnemen aan om de eerste jaren vooral bij te leren en te willen begrijpen waarom er op een bepaalde manier gewerkt wordt, alvorens veel te willen veranderen. Vaak lijkt jouw nieuwe idee dan toch niet zomaar beter.

## Samenwerken loont

Naast een eigen bedrijf verder uit te bouwen, gelooft Johan heel sterk in samenwerken binnen de sector. Hij heeft daarom een nauwe samenwerking met een aantal collega-telers uit de buurt, met onderwijsinstellingen en sinds kort ook als voorzitter van de boomtelersfederatie Noord-België en Perennial Power in Nederland. Recent is de kwekerij ook actief als zorgboerderij in samenwerking met Steunpunt Groene Zorg. Johan wil zowel binnen als buiten zijn bedrijf langdurige relaties uitbouwen die zowel zijn bedrijf als de sector een stap vooruit kunnen helpen. Samen met zijn collega's binnen Perennial Power brachten ze een kinderboek uit. Dat boek kan op sympathieke manier de interesse in planten vergroten bij de kleinsten én hun ouders. Het boek is getiteld 'Hoor jij ze ook!?' en ook dat kregen alle aanwezigen mee naar huis. ■

# Tim Van Hulle nieuwe voorzitter van ENA

Eind juni verzamelden de leden van de European Nurserystock Association (ENA) in Hongarije voor de jaarlijkse zomerontmoeting. De vergadering begon met een bezoek van de Hongaarse minister van Landbouw István Nagy. Daarna nam Tim Van Hulle het voorzitterschap over van Henk Raaijmakers.

Miet Poppe, secretaris AVBS

## Even a good wine needs marketing

De ENA-vergadering werd gestart met een bezoek van de Hongaarse minister van Landbouw István Nagy. Met hem was er een open gesprek over de uitdagingen van de boomkwekerijsector op Europees niveau, maar ook over het belang van de sector en de aanwezigheid van groen in onze samenleving. Minister Nagy raadde ons aan om zelf nog meer het belang van de sector en de professionaliteit ervan te benadrukken. Hij deed dat onder het motto 'Even a good wine needs marketing' en een oude Hongaarse wijsheid: 'If you like flowers, you cannot be a bad person'. Hij duidde daarbij dat naast aanplant, ook onderhoud en betrokkenheid van burgers noodzakelijk is. Hongarije neemt het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie voor de komende zes maanden over van België.

De vergadering behandelde vervolgens een aantal inhoudelijke topics die hoog op de ENA-agenda staan: Europees project om jongeren aan te trekken naar de sector, duurzaamheidspaper, opvolging *Xyllella*, PRM-wetgeving, Europese natuurherstelwet, So Green samenwerking, ... ENA werkt aan een vervolgproject



Het nieuwe ENA-bestuur is klaar om de organisatie verder op de Europese kaart te zetten (vlnr. Josep Pagès, Mateusz Milczynski, Henk Raaijmakers, Gergely Rónai (afgevaardigde Hongarije in ENA), Tim Van Hulle, Willy De Nolf).

voor het Green cities project. Daarmee willen we de promotie rond groen in de stad voortzetten op Europese schaal. Daarnaast werd door de Britse sierteeltorganisatie HTA een update gegeven over de grenscontrole van het VK en de stand van zaken over veenverbanning.

## Tim Van Hulle neemt fakkel over van Henk Raaijmakers

Aan het einde van de vergadering werd Tim Van Hulle, AVBS-afgevaardigde, unaniem verkozen tot nieuwe voorzitter. Hij neemt daarmee de fakkel over van Henk Raaijmakers (NL) die de afgelopen drie jaar voorzitter was van ENA. Tim wil vooral inzetten op een breder netwerk van politieke contacten op Europees niveau. De nieuwe ondervoorzitter is Mateusz Milczynski, van de Poolse boomkwekerijvereniging Związek Szólkarzy Polsick. Het ENA-bestuur wordt vervolledigd met Josep Pagès (ES) als

algemeen secretaris en Willy De Nolf (BE) als penningmeester. "Het is een voorrecht om de sector te vertegenwoordigen op Europees niveau. Mijn voorganger heeft een sterke basis gelegd en de interne structuur van ENA verder op punt gezet met interne werkgroepen die elk een eigen voorzitter hebben. De komende drie jaar zal ik daarop verder werken om de verscheidene uitdagingen van onze internationale sector aan te gaan. Ik geloof erin dat ENA door een sterke samenwerking en betrokkenheid van haar leden, de sector tot een hoger niveau kan tillen. Zo heeft ENA het potentieel om een belangrijke speler te worden in het Europese politieke landschap. En zo beleids mensen te informeren over de toekomst van onze bedrijven en het belang van groen. Deze proactieve houding zullen we de komende jaren gaan versterken.", aldus nieuwe voorzitter Tim Van Hulle. ■

## Bezoek aan kwekerijen

De hele ENA-delegatie bracht bezoeken aan verschillende bedrijven in de regio van Budapest en Balaton. Opvallend daar was de geschiedenis van het land en daarmee ook de geschiedenis van heel veel bedrijven in Hongarije. Pas sinds 1989 werd Hongarije een vrije democratische republiek en eindigde het communisme. Het is dus pas de laatste dertig jaar dat private bedrijven, die vaak voorheen een staatsbedrijf waren, zich verder hebben kunnen ontwikkelen.

De delegatie bracht een bezoek aan **Flora Hungaria market**, de grootste groothandelsmarkt van bloemen en planten in Hongarije en omstreken, ontstaan in 1993. De markt biedt een breed aanbod van snijbloemen, potplanten, accessoire, ... Behalve in hele drukke periodes wordt er elke maandag en donderdag geopend. Kwekers hebben hier een eigen standplaats die ze huren van de organisatie. Klanten komen niet alleen uit Hongarije, maar ook uit o.a. Roemenië en Slowakije.



De delegatie bracht een bezoek aan Flora Hungaria market, de grootste groothandelsmarkt van bloemen en planten in Hongarije en omstreken.



Profiplant is een van de grootste Cash & Carry's in Hongarije.

Daarna bezochten we **Profiplant**, een van de grootste Cash & Carry's in Hongarije. Profiplant is in 2003 ontstaan uit vijf kwekerijen die hun afzet samen wilden organiseren. Intussen is het uitgegroeid tot een handelsbedrijf met zo'n zestig verschillende toeleveranciers. De focus ligt op klanten uit de professionele groensector, maar ook andere ondernemingen en eindconsumenten zijn welkom, weliswaar tegen andere prijsvoorwaarden.

In de namiddag werd een bezoek gebracht aan **Alsótekeresi**, een van de



Het bezoek aan Alsótekeresi in beeld, een van de oudste en meest toonaangevende boomkwekerijen in Hongarije.

oudste en meest toonaangevende boomkwekerijen in Hongarije. Deze werd 103 jaar geleden opgericht en is onderworpen aan de Hongaarse geschiedenis. Dat maakt dat ze een aantal keer moesten switchen van assortiment tussen fruitbomen en sierbomen. Momenteel teelt het bedrijf een breed assortiment aan sierbomen op 140 hectare; daarvan is 2 hectare containerplanten. Het bedrijf is toonaangevend omwille van de technische en innovatieve kennis voor de teelt van vollegrond. ■

## Een blik op de Hongaarse boomkwekerijsector

- Aantal boomkwekerijen: 360
- Productie oppervlakte: 2.670 hectare
- Aantal werknemers: 3.100
- Totale productiewaarde: 68 miljoen euro
- Sterktes van de sector: expertise, lage grondprijzen, gematigd klimaat, centrale ligging in Europa
- Zwaktes: arbeidstekort, generatiewissel verloopt moeizaam, plantengezondheid



# Energie centraal op eerste Dag van innovatie in de Sierteelt

Voor de eerste keer organiseerde AVBS een 'Dag van innovatie in de Sierteelt'. Bedoeling is om een wederkerende activiteit te organiseren met elk jaar een specifiek thema. Dit jaar ging de keuze naar hernieuwbare energie. Meer dan 70 geïnteresseerden waren aanwezig op twee sierteeltbedrijven in Wetteren, die elk recent een innovatieve investering rond energie deden.

Miet Poppe, secretaris AVBS

De laatste jaren is energie op een sierteeltbedrijf een zeer actueel thema. Enerzijds omwille van duurdere energieprijzen, anderzijds omdat er interessante opties bijgekomen zijn om hernieuwbare energie te produceren. Dat maakt dat er op elk bedrijf naar een juiste combinatie van grondstoffen en technologieën gezocht wordt. Tijdens de studiedag energie werden twee instal-

laties bezocht, een kleine windmolen en drijvende zonnepanelen.

## Windenergie bij Bloemisterij Boterdaele

Het eerste bezoek bracht ons naar het bedrijf van Erik Boterdaele, in Wetteren-Ten-Ede. Zes maand geleden is daar een kleine windmolen geïnstalleerd. Erik deelt zijn overwegingen die aan de investering voorafgingen en

zijn ervaring na de eerste zes maanden. Vooraf was het bedrijf reeds uitgerust met zonnepanelen voor een totaal van 20 000 kWh. Daarvan kon slechts de helft rechtstreeks gebruikt worden en wordt ongeveer de andere helft terug op het net gestoken. Sinds het digitale teller-systeem is dit veel minder interessant geworden. Mede daardoor ontstond de overweging om de resterende energienood zoveel mogelijk aan te vullen met een extra bron.

Windenergie bleek een van de interessantste aanvullingen op zonne-energie. Erik koos een partner die de molens zelf maakt, installeert en opvolgt. Daar heeft hij naar eigen zeggen het meeste vertrouwen in voor een goed product en een goede service. De installatie van de kleine windmolens met EAZ als leverancier verliep volgens zijn ervaring zeer vlot. De windmolen inclusief aanvraag, installatie en volledige aansluiting kostte voor Boterdaele in totaal 88 000 euro. Daarvan kan hij 24 000 euro investeringssteun vragen bij VLIF, momenteel loopt die aanvraag nog.

Voor de vergunningsaanvraag is er gespecialiseerde hulp nodig, want bij vele steden en gemeenten is het juiste beleidskader niet gekend. In het geval van Erik werd dit volledig in handen genomen door de leverancier.

## Opbrengst verschillend in tijd en ruimte

De kleine windmolen op het bedrijf heeft een masthoogte van 15 meter en wieken van elk 6,20 meter. Molens met zo'n omvang moeten op minstens 77 meter van omwonenden geplaatst worden. Met die grootte en op de locatie te Wetteren wordt een jaarlijkse opbrengst van 25 000 kWh beloofd, met een duidelijke verschillende spreiding in zomer en winter. Na zes maanden was het nog moeilijk te zeggen hoe dicht ze tegen de voziene vermogens zouden komen. Vaak wordt gedacht dat windmolens enkel interessant zijn als je dicht tegen

de kust woont, maar de ontwikkeling van de molens staat niet stil. De laatste jaren worden ook molens op de markt gebracht met een grotere oppervlakte van de wieken, wat maakt dat er ook verder van de kust molens kunnen geïnstalleerd worden. Een eerste stap is altijd en overal een studie van de omgeving en plaats waar de molen zou komen om mogelijke opbrengsten te kunnen inschatten.

## Drijvende zonne-energie bij Vandaflow

Vervolgens was de hele delegatie te gast bij Vandaflow, ook in Wetteren-Ten-Ede. Christophe Van Damme en zoon Xander konden de aanwezigen ook heel wat innovatieve ontwikkelingen tonen. Met 15 hectare containerveld is ook daar op het bedrijf een grote energievraag voor het aansturen van pompen, snoeirobots en machines. Gezien de grote oppervlakte waterbassins, werd bij Vandaflow gekozen voor drijvende zonnepanelen. Momenteel is een demo uitgelegd van zes panelen, maar de uiteindelijke installatie zou net geen 3000 panelen omvatten. Ook bij Vandaflow is de energievraag en -productie niet het jaarrond gelijk. Daarom gingen ze een samenwerking aan met een externe firma om stroom uit te wisselen. De samenwerking zal opgestart worden met een bedrijf dat studentenkoten verhuurd in Gent. Daar is de energie voornamelijk in de winter hoog,

terwijl de piek op het bedrijf in de zomer ligt. Installateur Connectum deelt mee hoe de installatie van zo'n groot drijvend vlak gebeurt. Hij licht daarbij toe dat het systeem dat de firma ter beschikking stelt, heel modulair opgebouwd is. Zo kunnen ze voor elke grootte van vijver een oplossing bieden. Drijvende zonnepanelen leveren niet alleen zonne-energie op, maar de afdekking van het water levert ook bijkomende voordelen voor de kwaliteit van het water in het bassin. Dit zowel naar algengroei (tot 60% minder verdamping) als naar verminderde temperatuurschommelingen van het water onder de panelen. Bovendien zorgt het water voor een verkoelend effect op de panelen, wat dan weer een hoger rendement oplevert. Op vele vlakken een interessante wisselwerking dus.


## Drone als veilige oplossing

Naast de zonnepanelen konden Christophe en Xander de aanwezigen boeien met een indrukwekkende drone. Een exemplaar van 60 kg dat ze momenteel gebruiken als veilige oplossing voor het witten van de serres. Christophe volgde een intensieve pilootopleiding om de nodige vergunningen te verkrijgen. De drone kan op een heel efficiënte en veilige manier de hoge daken van de serre bespuiten met een witte kalkoplossing. In de zomer worden de planten in de serre zo beschermd tegen rechtstreekse zonnestralen. Momenteel is het toepassen van gewasbescherming vanuit de lucht met een drone wettelijk nog niet toegestaan. Maar met de ervaring die Christophe nu heeft, ziet hij daar wel heel veel mogelijkheden en voordelen in. ■

## Overweeg je een investering? Vraag hulp!

De studiedag werd georganiseerd in samenwerking met Boerenbond, die vanuit het team innovatie ook een intensieve werking rond energie heeft. Zo doet Boerenbond onder andere marktonderzoek bij verschillende leveranciers. En vanuit dat marktonderzoek kunnen er vervolgens ledenvoordelen voortkomen. Momenteel loopt er een ledenvoordeel voor Boerenbond- en AVBS-leden bij zowel EAZ als Connectum.

Verder helpen energieconsulenten met het maken van een inschatting of en welke investering voor je bedrijf interessant is. Overweeg je een bepaalde investering? Dan is contact opnemen met een consulent een slimme eerste stap. ■

 Meer info via het energieloket: <https://www.boerenbond.be/diensten/energieloket>



connectum

Produceer je eigen energie & verhoog de waterkwaliteit van je bassin

- ✓ Duurzaam & circulair
- ✓ Gepatenteerd
- ✓ Flexibel
- ✓ Innovatief

CLICFLOATS | ICOS

Slim groene energie opwekken en water beschermen.

Ledenvoordeel Boerenbond

<https://www.connectum.biz/boerenbond> Maak de connectie

# Allen welkom op Dag van de Landbouw

Iedereen  
is welkom  
op zondag  
15 september

Bij de land- en tuinbouwers die op zondag 15 september hun deuren openen, zijn er zoals elk jaar opnieuw een aantal siertelers, onderzoekscentra

en scholen. We willen onze ambassadeurs alvast hartelijk danken voor hun inzet en geven hier al een vooruitblik.

Miet Poppe, secretaris AVBS

## Handelskwekerij De Mol, Oude Veldstraat 92, Lochristi

Frank en Els De Mol-Verlee en Nette, Sierteelt (Hedera en exotische hangpotten)



Handelskwekerij De Mol Frank-Verlee startte in 1991. Samen met tien arbeidskrachten worden jaarlijks twee miljoen Hedera's op een totale oppervlakte van 11.000 m<sup>2</sup> serres gekweekt. Daarnaast worden een 30-tal exotische hangplanten in kleiner aantal geproduceerd. De jongste dochter, Nette De Mol, staat klaar om het bedrijf met veel ambitie over te nemen.

### Wat valt er die dag te beleven?

Naast heel wat info over de teelt van planten is er een bar in de tuin naast de serre. Voor de jongsten is er een springkasteel. Er worden ook planten verkocht voor het goede doel (Miss België voor kinderarmoede).

[www.demolfrank.be](http://www.demolfrank.be)  
Cluster met Wijdomein Eekhoek (Laarne) en Viaverda (Destelbergen)

## Wijdomein Eekhoek, Driesstraat 2, Laarne

Caroline De Meyer en Luc Pieters, Wijnbouw



In 2019 namen Caroline en Luc de gedurfde beslissing om hun sierteeltbedrijf Exotic Plant te verkopen en een experimentele proefwijngaard te starten met 250 wijnstokken. De wortels in de sierteelt aandachtig is er intussen ook een nieuwe serre, maar deze keer voor wijnstokken. Een natuurlijke overgang naar een nieuw avontuur!

### Wat valt er die dag te beleven?

Verken het wijdomein aan de hand van een uitgestippeld parcours. De infoborden leggen uit hoe Luc en Caroline te werk gaan om de wijngaard zo optimaal en milieuvriendelijk mogelijk te verzorgen.

[www.wijdomeineekhoek.be](http://www.wijdomeineekhoek.be)  
Cluster met Handelskwekerij De Mol (Lochristi) en Viaverda (Destelbergen)

## Viaverda site Destelbergen, Schaessestraat 18, Destelbergen

Onderzoek



Viaverda vzw is het Oost-Vlaamse praktijkcentrum voor land- en tuinbouw, gespecialiseerd in aardappelteelt, groenteteelt, sierteelt en groenvoorziening. Viaverda ondersteunt telers door de mogelijkheden te tonen van verschillende teeltsystemen. Op de site van Destelbergen leer je alles over sierteelt en groenvoorziening.

### Wat valt er die dag te beleven?

Voor één dag stelt Viaverda onderzoeksfaciliteiten, proefvelden en proefserres open voor het brede publiek. Je krijgt rondleidingen langs de verschillende teelten en experts vertellen je alles over het onderzoek dat ze doen.

[www.viaverda.be](http://www.viaverda.be)  
Cluster met Handelskwekerij De Mol (Lochristi) en Wijdomein Eekhoek (Laarne)

## Farm Florette, Cijnsdreef 11, Oostkamp

Gemengd bedrijf met bloemenzelfpluktuin



Op het gemengd bedrijf van Wim en Liesbeth is er naast 130 stuks melkvee en 9000 biologische leghennen, sinds kort ook een bloemenzelfpluktuin aangelegd. Liesbeth kreeg van thuis uit heel wat kennis mee over het telen van sierbloemen. Een zelfpluktuin leek daarom een mooie verbreding.

### Wat valt er die dag te beleven?

De zelfpluktuin is nog in volle ontwikkeling, maar de eerste bloemen zullen deze zomer zeker te plukken zijn. Een bedrijf vol liefde. Liefde voor elkaar en voor de stiel.

[www.farmflorette.be](http://www.farmflorette.be)

## Familie Houtmeyers, Nieuwe baan 5, Laakdal (Eindhout)

Boomkwekerij



Houtmeyers plantencentrum is ontstaan in de jaren 20. De liefde voor planten zit duidelijk in de genen, ondertussen is de vierde generatie actief. Naast een containerveld van 10 ha beschikt de kwekerij over 60 ha vollegrondsteelt.

### Wat valt er die dag te beleven?

Je krijgt een rondleiding op de kwekerij en in de nieuwe gebouwen met daktuin. Op de kwekerij vinden verschillende machinedemonstraties plaats. Met een busje kan je het veld opgaan.

[www.houtmeyers.be](http://www.houtmeyers.be)

## Broederschool biotechnische en sport, Weverstraat 23, Sint-Niklaas

Onderwijs



Naast de velden met diverse teelten beschikt de school ook over een grote serre en tunnels voor de bloemen- en groenteteelt. De leerlingen kweken sierplanten, maar ook aardbeien, tomaten, paprika's...

### Wat valt er die dag te beleven?

De school neemt je mee op een wandeling doorheen hun uitgebreide domein. Via infoborden krijg je informatie over alles wat er op de school rond land- en tuinbouw gebeurt.

[www.bio.broeders.be](http://www.bio.broeders.be)

## Scheppersinstituut Wetteren, Coopallaan 128, Wetteren

Onderwijs



Het Scheppersinstituut is een van de oudste land- en tuinbouwscholen van Vlaanderen. Al in het eerste jaar komen de leerlingen in aanraking met alle aangeboden richtingen, waaronder ook Tuinbouw. In de serre zijn alle actuele technologieën aanwezig.

### Wat valt er die dag te beleven?

Wandel door de modeltuin met een breed assortiment afkomstig van de kwekerijen uit de regio Wetteren. Wie wil kan nu al zijn favoriete boom voor in de tuin uitkiezen, om die later in het plantseizoen af te halen. Er zijn rondleidingen in de serre, groentetuin en boomkwekerij.

[www.scheppers-wetteren.be](http://www.scheppers-wetteren.be)

on the  
road



## Jubileum voor Becaus Tuinen & Zwembaden



Op een halve eeuw kan je heel wat verwezenlijken, dat tonen ze vandaag nog elke dag bij Becaus Tuinen & Zwembaden. In 1974 ging Wim Becaus van start met een bedrijf gespecialiseerd in tuinen in regio Oosterzele. De nadruk lag in eerste instantie eerder op het onderhoud van tuinen. Vandaag, 50 jaar later, is Becaus Tuinen & Zwembaden een begrip in Vlaanderen met een uitgebreide site in Wetteren. Stefaan Becaus, zoon van Wim, en partner Liesbeth stapten in 2004 mee in het bedrijf en zorgden voor een verdere professionalisering. Een unieke kijk binnen Becaus Tuinen & Zwembaden.

Jarne Depaep, consultant groenvoorziening

### Oprichting

Voor de oprichting van het bedrijf keren we 50 jaar terug in de tijd. Vader Wim Becaus richt in Oosterzele een

bedrijf op dat zich voornamelijk toelegt op het onderhoud van tuinen. Gaandeweg komen er aanlegprojecten bij, en vragen klanten naar een

totaalconcept. Al snel worden projecten uitgevoerd over heel Vlaanderen, met een stevig team. In de jaren 90 stijgt ook de vraag naar zwembaden. Stefaan: "We geloofden als bedrijf toen dat de combinatie zwembad en tuin onlosmakelijk met elkaar verbonden is. Een aanspreekpunt, één centrale planning en geen afhankelijkheid van externe partijen. We splitsten ons op in twee interne afdelingen met gespecialiseerde teams, steeds strevend naar de hoogste graad van afwerking. Meer dan 25 jaar en 1000 tevreden klanten later is die visie die een totaalaanpak behelst, alleen nog maar versterkt."

"Mijn vader Wim werkt niet meer dagelijks mee, maar op zijn eindeloze kennis en ervaring kunnen we nog steeds volledig rekenen. Hij is ook zeer graag gezien bij ons personeel en de vaste klanten."

### Verdere professionalisering

Aan het begin van deze eeuw studeert Stefaan zelf in Gent voor bio-ingenieur. Daar leert hij zijn partner Liesbeth kennen. "Het was niet meteen de bedoeling dat ik zou meestappen in het bedrijf, wel heeft het me altijd geïnteresseerd", vertelt Stefaan. "Via mijn opleiding kreeg ik een uitgebreide technische achtergrond. Ik was nog niet afgestudeerd maar besliste om een Manama bedrijfseconomie te combineren met werken op het familiebedrijf. Daarna ben ik er wat automatisch mee ingerold en gebleven. Enkele jaren later hebben Liesbeth en ik als bedrijfsleiders het bedrijf kunnen laten doorgroeien en onze omzet kunnen verviervoudigen."

Na een lange periode in Oosterzele, werden de uitbreidingsmogelijkheden steeds beperkter. Er werd beslist te verhuizen naar een ruime site langs de E40 in Wetteren. "Uiteindelijk zijn we in 2009 verhuisd naar een locatie van 1 ha groot waar alles samenkomt. De kantoren zijn hier, de showroom met demo-tuin en binnenzwembad, een magazijn van 2000 m<sup>2</sup>, een buitenopslag van meer dan 5000m<sup>2</sup>,... Voorlopig zitten we dus voor een tijdje goed."

### Tewerkstelling

Op jaarbasis werkt Tuinen Becaus zo'n 50-60 projecten af. In totaal zijn er een 30-tal eigen werknemers, die in een 12-tal ploegen werken met verschillende specialisaties. Stefaan: "De planning vergt veel tijd en focus om alles zo vlot mogelijk te laten verlopen. De teams worden flexibel samengesteld en ingezet. Vooral het natte voorjaar zorgde voor extra inspanningen." Op vlak van het vinden en behouden van goed personeel zijn er gelijkaardige

uitdagingen als bij de collega's. Stefaan: "We hebben een goede vaste kern, mensen met een lange staat van dienst binnen het bedrijf. De ploegbazen kennen hun weg en zorgen ook goed voor jongeren. We werven aan via verschillende wegen: via familie van personeel, in samenwerking met onderwijsinstellingen (stagiairs),... Ook het stelsel van duaal leren kent succes. Motivatie en het willen omzetten van potentieel is hierbij het belangrijkste. We konden recent 2 jongeren via dat stelsel een vast contract geven. Investeren in personeel is belangrijk."

### Tuinaanleg doorheen de jaren

Toen Wim Becaus startte, was er erg weinig reglementering. De laatste jaren zijn wel heel wat nieuwe zaken op de bedrijven afgekomen. Stefaan: "Vooral aan het vergunningenbeleid hebben we vandaag een hele kluit, het is een kluit waar de gemeentes soms zelf niet meer aan uit kunnen. Elke gemeente gaat anders om met wetgeving en vaak zijn er nog bijkomende, lokale strengere regels. Wij zorgen voor elk project dat we voorbereid zijn en gaan proactief in overleg met de bevoegde personen. Na de nodige bijeenkomsten en aanpassingen kunnen we uiteindelijk bijna altijd toch tot een vergelijk komen. Zelden moeten we gespecialiseerde juridische adviezen inschakelen. De procedures nemen allemaal hun tijd in beslag, en binnen ons bedrijf komen we in totaal uit op 1 FTE die hiermee bezig is. Een ander verhaal waar we zelf sterk op inzetten zijn de stappen richting ergonomie, ecologie en elektrificatie! We geloven sterk in innovatie en trachten over te schakelen naar zoveel mogelijk elektrische machines. Om

Tuinaanleg en -onderhoud



CO<sub>2</sub> te reduceren als bedrijf, om het geluid te reduceren, om onze werknemers meer te sparen,... Dat we onze machines grotendeels kunnen opladen door onze eigen zonnepanelen op het dak van ons magazijn, zorgt voor een betere ecologische voetafdruk"

### Project in de kijker

Na 50 jaar zijn er heel wat projecten de revue gepasseerd. Er zitten altijd speciale uitdagingen bij die bijblijven. Stefaan: "Stadstuinen waar alle werken met een torenkraan dienen te gebeuren, landschapstuinen van meer dan een hectare, de omgevingsaanleg rondom een WZC of industriële site, technisch complexe binnenzwembadprojecten, tot zelfs projecten in het buitenland zijn allemaal reeds haalbaar de revue gepasseerd. Het is onmogelijk om uit die 50 jaar 1 project te selecteren. We tonen echter wel graag nog een voorbeeld van een totaalproject waar we de volledige tuin, zwembad en poolhouse mochten realiseren"

### Lid van Groen Groeien

Het lidmaatschap bij een vakvereniging draagt volgens Stefaan bij aan de professionaliteit van een bedrijf. "We willen mee blijven met wat leeft in de sector en weten wat de nieuwste innovaties en technieken zijn. Verder kunnen we steeds kennis opbouwen en is er hulp wanneer we met bepaalde onvoorziene issues te maken krijgen."

### Feestjaar

Het bedrijf heeft heel wat mondiale crisissen doorstaan: van de oliecrisis in de jaren '70 tot de meer recente bankencrisis, corona, energiecrisis, ... Steeds weer heeft een flexibele ingesteldheid en een degelijke organisatie er voor gezorgd dat Becaus Tuinen & Zwembaden dit jaar 50 kaarsjes mag uitblazen. In het najaar staan er nog wat feestelijkheden op het programma. We laten de eer aan Stefaan en Liesbeth om die later bekend te maken! ■



## Geniet in bosbar tijdens Green Expo

Op de vakbeurs Green Expo mag een stand van Groen Groeien niet ontbreken.

**Jarne Depaepe,**  
consulent groenvoorziening AVBS

### Innovatieve beurs

Green Expo viert zijn 15de jubileumeditie. Op 22, 23 en 24 september is de hele groensector opnieuw welkom in de hallen van Flanders Expo. Groen Groeien neemt meerdere initiatieven tijdens de beurs. Zo kan je elke dag terecht in de bosbar voor een verfrissende Blinde Mol. Verder is er een doorlopend programma in de Green Speakers zone opgesteld door de vereniging, en is er een fyto bijscholing.

### Fyto bijscholing

Op maandag 23 september vindt om 10u de fyto bijscholing van Groen Groeien plaats. Maak van de gelegenheid gebruik om punten te scoren voor je licentie. Het is een ideaal moment om dit te combineren met een interessant beursbezoek. Inschrijven kan via de website van Groen Groeien.

### Programma

- **Erik Truyers (Advanta)**  
Er wordt ingezoomd op het beheer van bloemenrijk grasland in tuinen. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan duurzaam beheer op golfterreinen.
- **Sandy Adriaenssens (Viaverda)**  
Praktijkresultaten uit het proefcentrum Viaverda en het kwaliteitslabel voor groenvoorzieners Groengekl(eurd uit de doeken!



Tuinaanleg en -onderhoud



## Excursie Dak- en Gevelgroen Brussel: Groen van Hoog Niveau!

Onder een stralende zon ontving Groenblauw Bouwen zo'n 24 leden en sympathisanten voor een inspirerende fietstocht door Brussel. Het doel was om te laten zien hoe dak- en gevelgroen kan bijdragen aan een gezond stedelijk milieu, met speciale aandacht voor biodiversiteit en innovatieve projecten, passend binnen de Green Deal Natuurlijke Tuinen.

**Mathias Gysbrechts,** consulent groenvoorziening

### Gebouw Europese Commissie

*Aannemer: Cita Verdi*  
Als eerste stop werd gekozen voor het gebouw van de Europese Commissie aan de Bolivarlaan, waar Cita Verdi enkele jaren geleden een groene binnenmuur installeerde om de bureau-ruimtes te verfraaien.

modulair systeem, waarbij veenmos, een efficiënt wateropslagsubstraat, centraal stond.

### Gare Maritime

*Aannemer: Ecoworks*  
Ongeveer tien jaar geleden werd het oude Gare Maritime omgevormd tot een polyvalente binnenruimte. Ecoworks creëerde een diverse en robuuste ruimte, die bestand is tegen de hoge betredingsdruk van evenementen. Het onderhoud en het groenbeheer blijven in handen van Ecoworks.

### Marie Elisabeth Belpaire Gebouw

*Aannemer: Ecoworks*  
*Ontwerp: Plant en Houtgoed*  
In het recent vernieuwde gebouw van de Vlaamse overheid realiseerden Ecoworks en Plant en Houtgoed een openbare tuin op straatniveau en een dak-tuin op de 29e verdieping. Het project omvat een groot serrecomplex met een stadsbos, inclusief een 8 meter hoge steeneik. De dak-tuin biedt een prachtig uitzicht over Brussel.

### Docks Brussel

*Aannemer: Vice Verda*  
*Ontwerp: Art&Build*  
Docks Brussel, een winkelcomplex aan het kanaal, opende in 2016 als het eerste Europese winkelcentrum met een BREEAM Excellent-certificaat. Vice Verda realiseerde hier zowel binnen als buiten groenwanden met een



**Jarne Depaepe**  
consulent Tuinaanleg  
jarne.depaepe@avbs.be

## Nieuw seizoen 'Van Droom tot tuin' en 'Goed Geplant'

Via onze vertegenwoordiging binnen VLAM proberen we zo goed mogelijk promotie te maken voor onze tuinaanlegsector. Om een groter publiek te bereiken, startten we samenwerkingen op met verschillende partners om tv-programma's te maken rond tuinaanleg. Zowel voor de meer algemene kijker, die vaker op de meer gangbare zenders afstemt, als voor het specifiek geïnteresseerd publiek maakten we programma's. Via VTM, PlattelandsTv en Eclips tv zijn ondertussen al heel wat uitzendingen voorbij gegaan om onze sector in de kijker te zetten. Door onder andere de goede kijkcijfers en nuttige content, beslisten we om verder te gaan met Van Droom Tot Tuin als met Goed Geplant.

Dit najaar start de vierde reeks van 'Van droom tot tuin'. Net als de vorige jaren bezoeken groenjournalist Marc Verachttert en presentator Gil Claes een hele reeks tuinen, zowel nog in aanleg als in volle bloei. Er is opnieuw gekozen voor een variatie aan soorten tuinen, voor elk is er wat wils.

Ook het tweede succesvolle tuinprogramma, Goed Geplant, gaat een nieuw seizoen in! VLAM bundelt opnieuw de krachten met VTM voor deze reeks. In dit boeiende programma staan de tuinaannemers klaar om de tuindromen van acht tuineigenaars werkelijkheid te laten worden.

**g'reen** VAKBEURS  
VOOR DE PRIVATE  
22+23+24 SEPT '24 EN PUBLIEKE  
FLANDERS EXPO GROENSECTOR

Registreer u nu met uw  
persoonlijke code

BABD1000

via [www.green-expo.be](http://www.green-expo.be)



of scan &  
registreer



# Vat vol biodiversiteit op tuinreis Groen Groeien

Midden juli trokken 30 geïnteresseerden richting het verre noorden van Nederland op tuinreis met Groen Groeien. Reisleader van dienst was Steven De Bruycker voor boomkwekerij Mentens. Ook de firma Braecke presenteerde enkele indrukwekkende projecten. Biodiversiteit en klimaatadaptieve maatregelen stonden deze tuinreis centraal. Het bezoek aan Cruydt-Hoeck zette die thema's extra in de verf.

Jarne Depaepe, consultant groenvoorziening

## New Urban Standard

Gezien de eindbestemming Groningen stond er de eerste dag meteen een lange busrit op het programma. Om de verre verplaatsingen makkelijker te verteren, zorgde reisbegeleider Steven De Bruycker voor een quiz. De bus hield een eerste keer halt in Amsterdam bij New Urban Standard. Door de verandering van het klimaat wordt de noodzaak om klimaatbestendige steden te creëren een must. Waterbeheer speelt hierin een heel belangrijke rol. New Urban Standard investeert al 20 jaar in systemen en oplossingen die bijdragen aan een positieve impact op het klimaat. In de stad kan water op elke plek opgevangen worden: op blauw-groene daken, onder koelende sportvelden,.... Het Orlyplein in Amsterdam en het stadsplein van Groningen zijn voorbeelden waar New Urban Standard hun technieken toepaste.

## Orlyplein

Vroeger was het Orlyplein erg grijs, saai en gastonvriendelijk. Op initiatief van de gemeente werd het plan

geopperd om het plein tijdelijk te vergroenen om onder andere de waarde van de locatie omhoog te krijgen. Daarna zou het tijdelijk groen vervangen worden door kantoorgebouwen. Maar, na aanleg van dit succesvolle project werd die bouw geannuleerd en heeft het plein de status van blijvend groen gekregen. Om de problematiek met waterafvoer op te lossen werd het *Permavoid Capilliar Irrigatiesysteem* geïnstalleerd. Water wordt vastgehouden en teruggegeven aan de planten. Het teveel aan water wordt afgevoerd middels een overstort. De beplanting krijgt steeds toegang tot goed gebufferd water. Na het bezoek konden de deelnemers genieten van een smakelijk diner, aangeboden door de firma Braecke.

## Cruydt-Hoeck

De tweede dag van onze tuinreis startte

met een bezoek aan inheemse zaden- en plantenkwekerij Cruydt-Hoeck. De missie van deze kwekerij is alvast duidelijk: impact maken voor biodiversiteitsherstel! Op de kwekerij zien we hoe inheemse zaden van autochtone herkomst voor wilde bloemenweides



Kwekerij Cruydt-Hoeck beschikt over heel wat gesofisticeerde machines om verschillende zaden na de oogst te scheiden van elkaar.



© FOTO'S MATHIAS GYSBRECHTS

gekweekt, geoogst en geschoond worden. Met meer dan 40 medewerkers, 50 hectare en meer dan 45 jaar ervaring is Cruydt-Hoeck een grote speler.

Genetische diversiteit en soortteichtheid zijn heel belangrijk binnen het proces. Zo heeft de kwekerij niet alleen verschillende inheemse plantensoorten, maar proberen ze ook diversiteit aan wilde genen te hebben en te houden. Na het oogsten van zaden moeten deze ook nauwkeurig gesorteerd en geschoond worden. Kwekerij Cruydt-Hoeck beschikt over heel wat gesofisticeerde machines om dit aan te pakken. Alle elementen worden gebruikt om twee zaden uit elkaar te halen. Zaden kunnen door hun verschillend soortelijk gewicht, verschillende grootte, vorm en andere parameters via bepaalde technieken gescheiden worden.

## Kwekerij Jacobs

In de namiddag trokken we naar Kwekerij Jacobs. Jacobs is een biologische vaste planten- & siergrassenkwekerij met een indrukwekkende open tuin van 6.000 m<sup>2</sup>. De kwekerij is ontstaan uit de hobby's natuur, tuinieren en planten verzamelen. Aanvankelijk lag de focus op moestuinieren en het verzamelen van heemplanten, maar later is die wat verschoven naar vaste planten en siergrassen. De open tuin



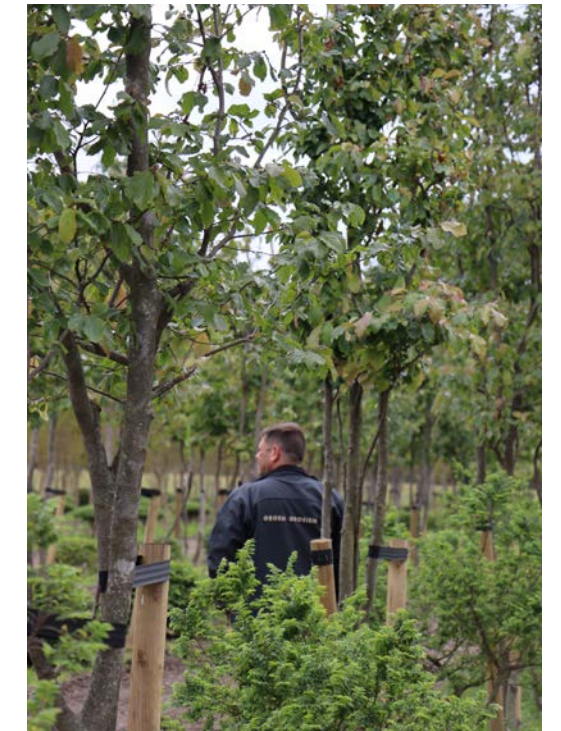
Reisleader van dienst Steven De Bruycker geeft uitgebreid uitleg over welke soorten te vinden zijn in de 6.000 m<sup>2</sup> grote open tuin van Kwekerij Jacobs.

fungeert nu als etalage voor de producten die in de kwekerij te koop zijn. Alle planten worden volledig door hen zelf gekweekt. Er worden geen stekjes ingekocht en ook geen planten van de veiling gehaald. Het uitgangsmateriaal wordt betrokken van collega-kwekers binnen Europa en eerst ter observatie uitgeplant in de moerborders.

## Vlinderhof

Op de weg terug richting Vlaanderen maakten we een tussenstop in de Vlinderhof. De Vlinderhof is een openbare tuin in het Utrechtse Máximapark. De tuin is ontworpen door de wereldberoemde tuinontwerper Piet Oudolf en is ontstaan als bewonersinitiatief. Bovendien wordt hij onderhouden door een enthousiaste groep vrijwilligers. In de Vlinderhof vind je meer dan 100 soorten vaste planten. Via een overzichtelijke en interactieve plattegrond kan je ontdekken welke plant waar staat en hoe de plantvakken zijn opgebouwd.

In de Vlinderhof tekende Oudolf 13 zonnevakken, 6 schaduwvakken en 2 zogeheten 'hoge borders'. De schaduwvakken liggen aan de randen en zijn te herkennen aan de bomen die erin staan. Daarnaast zijn ruim 34.000 voorjaarsbollen geplant, waaronder irissen, Allium en scilla's.



Het eindshot van deze tuinreis was voor boomkwekerij Mentens. Boomkwekerij Mentens uit Oudsbergen is een kwekerij van 110 hectare groot, verspreid over 42 percelen.

## Boomkwekerij Mentens

Het eindshot van deze tuinreis was voor boomkwekerij Mentens. Boomkwekerij Mentens uit Oudsbergen is een kwekerij van 110 hectare groot, verspreid over 42 percelen. De kwekerij is gespecialiseerd in het telen van solitaire planten, karakterbomen, meerstammigen,.... Tijdens het bezoek legden bedrijfsleiders Marielle en Bart uit hoe ze in de loop der jaren meer aandacht schonken aan bodemleven, sterke weerbare planten en concrete stappen richting ecologische en biologische teelt. Momenteel is 20 hectare teelt ecologisch en 8 hectare teelt in omschakeling naar biologisch. Verder wordt het gebruik van chemische middelen in het bedrijf tot een absoluut minimum beperkt. De tuinreis werd afgesloten met een heerlijke barbecue waarbij de mooiste momenten van de reis nog eens werden herbeleefd. In koor klonk het: "Voor herhaling vatbaar!" ■

## Lustrumfeest 135 jaar Sint-Fiacre

Sint-Fiacre bestaat 135 jaar en dat werd gevierd! Ze is daarmee de oudste nog actieve beroepsgilde voor tuinaannemers en siertelers in heel Vlaanderen. Tijdens het Lustrumfeest op 6 juli konden alle leden van de vereniging samen genieten van een feestmaaltijd bij Alta Ripa in Moen.

Mathias Gysbrechts, consulent tuinaanleg

### Een verleden met toekomst

In zijn openingsspeech onderstreepte voorzitter Karl Vancauwenberge het belang van een vakvereniging. Hij maakte van de gelegenheid gebruik om zowel vooruit te blikken als terug te kijken. "Onze vakvereniging Sint-Fiacre werd opgericht in februari 1889 in Kortrijk. Enkele vooruitziende hoveniers en bloemisten verenigden zich in één maatschappij onder het patronaat van Sint Fiacre, de patroon van de hoveniers. De maatschappij kende een succesvol verleden met veel toonaangevende initiatieven. Na al die jaren voelen we nog steeds de behoefte om samen te komen met vrienden en collega's om kennis, maar ook plezier te delen. Daarom zijn we ook hier vandaag samengekomen. Iedereen van harte welkom! 'Een verleden met toekomst' is het thema van ons samenzijn vandaag."

Daarna namen Dirk Vandromme (secretaris Sint-Fiacre), Erik Boterdaele

(voorzitter AVBS) en Jean de Bethune (gedeputeerde van de provincie West-Vlaanderen) het woord. Ook zij onderschreven het belang van een vakvereniging.

### Komedie en eretekens

Na de speeches zorgde komiek en cabaretier Armand Schreurs voor een komisch intermezzo over de sector en de uitdagingen waarmee deze geconfronteerd wordt. Niet alleen de grill was goed gevuld, ook het bestuur en de prominenten werden flink 'geroast' door Armand!

Daarna werden alle aanwezigen uitgenodigd voor de feestmaaltijd. Aan het einde van de avond zorgden voorzitter Karl Vancauwenberge en secretaris Dirk Vandromme nog voor een verrassing. Leden die de afgelopen jaren een uitzonderlijke bijdrage leverden, werden hiervoor bedankt en ontvingen een ereteken uit handen van gedeputeerde Jean de Bethune. ■



Voorzitter Karl Vancauwenberge en gedeputeerde van de provincie West-Vlaanderen Jean de Bethune, die verdienstelijke leden bedacht met een ereteken.



**Mathias Gysbrechts**  
consulent Tuinaanleg  
mathias.gysbrechts@avbs.be

## Succesvolle reeks activiteiten!

We kunnen spreken van een reeks geslaagde en spraakmakende activiteiten, deze zomer voor de tuinaanleg. De gilde Sint-Fiacre vierde zijn 135-jarige bestaan uitgebreid met een lustrumviering en een comedyavond. Enkele weken later volgde een leerrijke daguitstap, waar de West-Vlaamse leden genoten van de interessante uitleg die ze kregen bij het Arboretum te Wespelaar en de vaste plantenwerkerij Ecoflora. Sint-Fiacre is alvast druk in de weer om opnieuw een kwalitatief aanbod samen te stellen voor de komende periode. Op naar de volgende 135 jaren!

Voor de tuinaannemers van Groen Groeien staan er een boeiend najaar en drukke winter voor de deur. De activiteitenkalender van de vakorganisatie verschijnt in september! Als lid van AVBS kan je gratis deelnemen aan de meest leerrijke activiteiten en zo je kennis bijschaven. Onder andere tewerkstelling, dak- en gevelgroen, biodiversiteit, mechanisatie, wetgeving, het Groen Groeien Café en nog zoveel meer komen aan bod. Surf gerust naar de website en schrijf je in! Hou ook de communicatie van VLAM in de gaten, want binnenkort verschijnt het trendtuinrapport, dat de nieuwste trends in het tuinlandschap belicht. ■

## Felco Benelux in het nieuw

De Zwitserse snoeigereedschapsproducent Felco nodigde dealers en pers uit naar Zottegem, waar Felco Benelux nu gehuisvest is in de nieuwe gebouwen van tuinbouwbenodigdhedenhandelaar Habo. "Mijn schoonvader was in 1962 een van de eersten in Europa die Felco snoeischaarën invoerde", vertelt bedrijfsleider Peter Hanssens. "In 1990 nam ik de zaak over samen met mijn echtgenote Maat Bousard. In 2003 verhuisden we naar een nieuw gebouw in Herzele, maar ook dat werd te klein." Sedert eind vorig jaar is Habo gevestigd in een nieuw gebouw aan de Keistraat in Zottegem. Met ongeveer 5.000 m<sup>2</sup> biedt het aanzienlijk meer ruimte en het is uiteraard up-to-date qua duurzaamheid." Uit de presentatie van Brecht Hanssens bleek dat duurzaamheid, naast veiligheid, innovatie en groei, een van de kern doelstellingen is van Felco. Het bedrijf blijft daarom inzetten op vervangonderdelen en biedt zelfs een eeuwige garantie op de handvaten van zijn snoeischaarën. Opvallend is ook de diversiteit aan types van

snoeischaarën universeel of voor een specifieke toepassing, meer of minder ergonomisch. Er zijn ook meerdere groottes op maat van de hand die ermee moet werken. Op de site is een 'product selector' die kopers helpt bij hun keuze. Kimberley Van Wymeersch, Sales Support van Felco Benelux, toonde ons het nieuwe pakhuis van Felco. Daar ligt genoeg voorraad om het anderhalve tot twee maand uit te zingen tot de volgende levering uit Zwitserland. Het volgende project is het opstarten van een ERP-systeem. "Bij het klaarmaken van bestellingen worden dan alle producten gescand, zodat we de foutmarge nog verder kunnen verkleinen." Als nieuwe service naar de verdelers demonstreerde Brecht een graveertoestel waarmee bijvoorbeeld de naam van de eigenaar of de schenker in de schaar kan worden gelaserd. Vertegenwoordiger John De Moor toonde de mogelijkheden van de herstelkar, waarmee een vertegenwoordiger van Felco kleine herstellingen kan uitvoeren en onderdelen vervangen. ■



John De Moor had alle materiaal bij de hand om een snoeischaar te demonteren en te voorzien van wisselstukken.

Bezoek gelijktijdig ook **AGROTECHNIEK HOLLAND**








# Groen Techniek Holland

*Alles wat groeit en bloeit*



- exposities én demonstraties van machines en gereedschappen van 450 merken
- op centrale locatie, goed bereikbaar en dichtbij parkeren

## 11 t/m 14 sept 2024

10 - 17 uur

Vier dagen lang hét vakevenement voor professionals in de groene, openbare ruimte

**Walibi-Biddinghuizen**

[www.groentechniekholland.nl](http://www.groentechniekholland.nl)  

# Is het forceren van azalea's onder plastic nadelig?

Annelies Christiaens, Els Pauwels

## PAK-bloeiproeven

Al vele jaren worden er binnen het PAK (Project Azalea Kwaliteit) maandelijks bloeiproeven georganiseerd bij Viaverda. We trachten hier steeds een andere proef aan te koppelen zodat er, naast de beoordeling van de planten, ook nog extra onderzoeksinformatie te rapen valt. Vorige winter was er een bloeiproef in oktober, december, januari en februari. De beoordeling van de bloei vond plaats twee tot drie weken na datum van in forcerie plaatsen. Deze keer werd als proef gefocust op het forceren van planten met en zonder plastic folie. Door plastic folie boven op de planten te leggen en met bodemverwarming te werken, kunnen de stookkosten voor de forcerie beperkt worden. Er wordt gekeken of deze methode negatieve gevolgen kan hebben tijdens de forcerie en nadien in huiskameromstandigheden.

## Proefopzet

De forcerie werd uitgevoerd in afdeling 3.10 bij Viaverda in Destelbergen. Het huiskamerleven vond plaats in de klimaatkamer of in een kantoor. Binnenbrengen van de planten gebeurde door de telers steeds de eerste week van de maand of de laatste week van de maand ervoor. De beoordeling is dan twee tot drie weken na datum van in de forcerie plaatsen. De planten werden op

twee manieren geforceerd: de controle bij een kasttemperatuur van 21°C en 16u 80 µmol/m<sup>2</sup>.s SON-T belichting, de forcerie onder plastic bij een bodemtemperatuur van eveneens 21°C en 16u 80 µmol/m<sup>2</sup>.s SON-T belichting. Er werd geforceerd tot de controleplanten het kleurtonend/kaarsvlam stadium bereikten, daarna werden alle planten van de partij uit de forcerie gehaald en in huiskameromstandigheden geplaatst. De beoordelingen waren visueel en werden uitgevoerd door de deelnemers aan de bloeiproef, leden van de adviesgroep en het kwaliteitsteam van het PAK en medewerkers van Viaverda. De beoordeling van de bloeiproef van februari vond plaats op de studiedag azalea.

## Resultaten

**Bloeiproef december:**  
Van de 6 binnengebrachte partijen, namen 4 partijen deel aan de proef:

Partij	Start forcerie	Einde forcerie
1 H. Vogel Troch stam	1/12/2023	11/12/2023
2 Nordlicht	1/12/2023	15/12/2023
3 Aiko Lila	1/12/2023	11/12/2023
4 Aiko White	1/12/2023	18/12/2023

Bij 3 partijen waren de planten die onder folie werden geforceerd 1 à 2 dagen verder ontwik-



Foto 1: Aiko Lila op 21/12/2023; de 4 planten links werden geforceerd onder plastic folie



Foto 2: Geen verschil tussen planten die geforceerd werden onder plastic (4 planten links) en de controle (4 planten rechts)



Foto 4: Tesla na forcerie onder plastic (5 planten links) iets verder ontwikkeld dan de controle (5 planten rechts)



Foto 3: Planten geforceerd onder plastic (3 planten links) hebben bloemen die iets fletser zijn van kleur en die minder goed open komen in huiskameromstandigheden dan de controle (3 planten rechts)



Foto 5: Tijdens het huiskamerleven blijkt de Tesla geforceerd onder plastic (5 planten links) minder snel en homogeen open te komen dan de controle (5 planten rechts)

keld. Bij de beoordeling, na 6 tot 10 dagen in de huiskamer, was er geen duidelijk verschil meer te zien.

Voor 1 partij was er geen verschil tussen forcerie met of zonder plastic folie.

### Bloeiproef januari:

De 4 binnengebrachte partijen namen deel aan de proef:

Partij	Start forcerie	Einde forcerie
1 Madonna	10/01/2024	29/01/2024
2 Otto	10/01/2024	22/01/2024
3 Otto	10/01/2024	22/01/2024
4 Centenaire	10/01/2024	18/01/2024

Algemeen was er weinig verschil tussen de forcerie met en zonder plastic, bij 2 partijen was de bloei een kleine dag verder onder plastic. Tijdens het huiskamerleven bleken eventuele verschillen in bloei-vroegheid verdwenen. Eén partij had wel iets fletser bloemen die minder snel open kwamen bij de planten die geforceerd werden onder plastic.

### Bloeiproef februari:

Van de 7 binnengebrachte partijen, namen 6 partijen deel aan de proef:

Partij	Start forcerie	Einde forcerie
1 Linde de Lo	8/02/2024	15/02/2024
2 Finesse wit en roze	8/02/2024	20/02/2024
3 Toshi Rome	8/02/2024	19/02/2024
4 Tesla	8/02/2024	19/02/2024
5 Gitty	8/02/2024	23/02/2024
6 Noralinde	9/02/2024	23/02/2024

Algemeen was er opnieuw weinig verschil in bloei-vroegheid tussen de planten geforceerd onder plastic folie en de controle. Bij 2 partijen was de bloei een kleine dag vroeger onder plastic, maar bij 2 andere partijen was de bloei-homogeniteit onder plastic wat minder goed dan de controle. Tijdens het huiskamerleven hadden 3 partijen een iets minder homogene bloei en kwamen de bloemen minder snel open van de planten die werden geforceerd onder plastic ten opzichte van de controle.

Maand	Temperatuur onder plastic (°C)	Temperatuur controle (°C)	RV onder plastic (%)	RV controle (%)
December	24,2 ± 1,7	21,5 ± 1,3	100	83,9 ± 4,2
Januari	24,7 ± 3,0	21,2 ± 1,7	100	70,3 ± 6,2
Februari	24,0 ± 3,0	21,2 ± 1,9	100	81,3 ± 6,1

Tabel 1: Temperatuur en relatieve vochtigheid tijdens de forcerie onder plastic en zonder plastic tijdens de bloeiproef van december, januari en februari.

## Conclusies

Tijdens de forcerie onder plastic folie was de temperatuur gemiddeld 3°C hoger en was de relatieve vochtigheid 100% (Tabel 1). Dit zorgde er echter toch niet voor dat er altijd een bloeivroeging was, dit was enkel het geval voor 7 partijen. Het verschil bleef beperkt tot 1 à 2 dagen, waarbij het grootste verschil in december werd gezien. Na forcerie werden de planten in huiskameromstandigheden verder opgevolgd en op de dag van de beoordeling waren voor 9 partijen van de 14 geen verschillen te zien in bloei tussen planten geforceerd onder folie ten opzichte van de controle (1 partij was net kleurtonend bij de beoordeling en werd niet verder opgevolgd). Bij 4 partijen bleek de bloei-homogeniteit en het open komen van de bloemen in de huiskamer minder goed na forcerie onder plastic folie ten opzichte van de controle. ■



# Bodeminsecten: herkenning, schade en monitoring

Dit seizoen startte het vierjarige VLAIO LA-traject 'Duurzame monitoring en beheersing van belangrijke bodemplagen in de openlucht sierteelt' dat wordt uitgevoerd door Viaverda, HOGENT en ILVO.

Liesbet Van Remoortere (Viaverda), Joachim Moens (HOGENT), Willem Desmedt (ILVO)

Insecten met schadelijke bodemlarven zoals engerlingen, emelten en taxuskeverlarven spelen de hoofdrol in dit project. Door hun verborgen levenswijze wordt schade door deze larven vaak te laat opgemerkt, met soms ernstige problemen tot gevolg. In dit eerste jaar worden verschillende monitoringsmethoden uitgetest en gevalideerd om te komen tot een praktisch toepasbaar monitoringsysteem voor elk van de plagen. Correcte identificatie van de plagen is hierbij cruciaal, want dit bepaalt mee de keuze en timing van

beheersingsmaatregelen. De volgende jaren zullen we werken rond de beheersing van de bodeminsecten. In dit artikel leggen we de klemtoon op schadebeeld, herkenning, identificatie en monitoring.

## Gegroefde lapsnuitkever

De gegroefde lapsnuitkever of taxuskever (*Otiorhynchus sulcatus*) behoort tot de snuitkevers. Zowel de larven als de adulten zijn schadelijk voor sierplanten. Mogelijk spelen ook andere soorten *Otiorhynchus* een rol.

## Herkennen

De larven zijn wit tot crèmekleurig en pootloos (in tegenstelling tot engerlingen die 3 paar poten hebben). Zij groeien uit tot larven van 10 mm, met een roodbruine kop en een typische, gekromde C-vorm. De kevers zijn ongeveer 1 cm groot en lichtbruin. Kenmerkend is de iets verlengde, afgeplatte snuit, vanwaar ook de verwijzing naar 'lapsnuitkever'. Hun dekschilden vertonen lichtgele vlekjes en groeven in de lengterichting, vandaar 'gegroeft' in de naam. De dekschilden zijn bovendien vergroeid, waardoor de kevers niet kunnen vliegen.

## Schade

Zowel de larven als de kevers zijn polyfaag en kunnen buiten (vollegronds- en containerteelten) en in beschutte teelten schade aanrichten. Algemeen kan men stellen dat

alle planten met vlezige wortels gevoelig zijn voor wortelvraat door de larven. Vanaf de ontluiking van het ei tot net voor de verpopping kunnen de larven aan wortels vreten. De pas ontloken larven voeden zich vooral met fijne worteltjes. De meeste schade ontstaat in het voorjaar, wanneer de grote larven dikke wortels en de wortelhals ontschorsen met afsterven van de plant tot gevolg. De bovengrondse schade door de volwassen kevers uit zich in typische halfronde vraat aan bladranden of naalden. Ze kunnen ook schors van takken en twijgen schaven. Deze vraat van de volwassenen vermindert de sierwaarde, maar leidt niet tot het afsterven van de plant. Onder de waardplanten zitten zowel houtige gewassen (loof- en naaldegewassen), niet-houtige gewassen (één- en meerjarig) en bol- en knolgewassen.

## Monitoren

De kevers zijn nachtactief en verbergen zich overdag in de vollegrond tussen afgevallen bladeren, losse stenen of hout. In vollegrond vindt men larven meestal terug aan de zuidkant van de planten. In de containerteelt zoeken de kevers vaak een schuilplaats onder de potrand of onder potten of trays, maar ze zijn ook in het substraat in de buurt van de plantvoet te vinden. Het typische schadebeeld van het adulte stadium is een goede indicatie voor de aanwezigheid van de taxuskevers. Binnen het project testen we een commerciële val en combinaties 'bodemval + dakpan' en 'bodemval + dakpan + *Euonymus*-snippers' voor het detecteren van taxuskeverpopulaties op sierteeltbedrijven en in tuinen. Eveneens werken we met indicatorplanten tussen de teelten om vraat en de aanwezigheid van de kever sneller op te merken. Via staalname wordt op regelmatige tijdstippen de aanwezigheid van larven gecontroleerd. De gevonden kevers en larven worden moleculair op soort gebracht om zo na te gaan welke soorten *Otiorhynchus* voorkomen.

## Engerlingen

De larven van bladspruitkevers worden engerlingen genoemd. De meest bekende engerling is de larve van de meikever (*Melol-*

*ontha melolontha*), maar ook de larven van de junikever (*Amphimallon solstitialis*), de rozenkever (*Phyllopertha horticola*) en de sallandkever (*Hoplia philanthus*) worden engerlingen genoemd en kunnen schade aanrichten.

Engerlingen verblijven één of meerdere jaren in de grond alvorens ze verpoppen. De duur van het larvestadium is vooral afhankelijk van de soort, maar ook van weersomstandigheden.

## Herkennen

De keverlarven zien er op het eerste zicht allemaal hetzelfde uit, met een donkere kop, een wit lijf waar de darminhoud donker doorschemert en drie paar poten (in tegenstelling tot de pootloze taxuskeverlarven). De larven zijn dik, C-vormig en kunnen 2-4 cm lang worden, afhankelijk van de soort en het stadium. Voor een correcte diagnose is determinatie van de larve noodzakelijk aan de hand van de beharing op het achteruiteinde. De volwassen keversoorten verschillen van soort tot soort. De meeste hebben bruine dekschilden met een witte, fijne beharing. Ze hebben verdikkingen op het uiteinde van hun voelsprieten die openen tot waaivormige lamellen waarmee mannetjes en vrouwtjes elkaar opsporen voor het paren.

## Schade

Engerlingen kunnen in de boomkwekerij schade aanrichten (heesters, coniferen, spilen, laanbomen), maar ook in grasland en in akker- en tuinbouwgewassen, vooral op zandgrond met een lage grondwaterstand.

Vooral meikeverlarven zijn in boomkwekerij te vrezten, maar ook andere soorten engerlingen zoals de larven van de junikever of de rozenkever vormen een bedreiging. Engerlingen van het eerste stadium vreten aan de haarwortels. Dit zorgt voor groeiachterstand, maar de planten gaan er niet aan dood. De grote boosdoeners zijn de larven van het tweede en derde larvenstadium, die bij jonge bomen alle wortels kunnen wegvreten.

Het merendeel van de engerlingen die vreten aan gazons zijn sallandkevers, maar ook

engerlingen van rozenkevers, meikevers en andere bladspruitkevers komen in mindere mate voor in gazons. De larven voeden zich met de wortels van gras, waardoor de zoden komen los te liggen. Hierdoor krijgt het gazon verdroogde, dode, gele of zelfs open plekken. Vogels zoals merels, spreeuwen, kauwen, roeken en kraaien doen zich te goed aan de larven en scharrelen in de verdroorde grasplekken, wat vaak secundaire schade met zich meebrengt.

De volwassen kevers, vooral de meikever, kunnen ook schade aan loofbomen en struiken veroorzaken door zich te voeden met de bladeren tijdens hun rijpingsvraat. Dit blijft gelukkig beperkt tot esthetische schade. Boomsoorten die veel bevlogen worden door de kevers zijn o.a. *Quercus* sp., *Acer* sp., *Carpinus betulus*, *Fagus* sp., *Prunus avium* en *Castanea sativa*. Ook bladeren van *Juglans*, *Salix*, *Corylus* en verschillende fruitbomen worden gegeten.

## Monitoren

De levenscyclus van deze bladspruitkevers verschillen sterk van elkaar, waardoor soortbepaling noodzakelijk is voor doelgerichte monitoring en beheersing. Binnen het project wordt ervaring opgedaan met een LED-lichtval met barrière en met feromoonvallen voor de meikever en rozenkever. Via bodemstaalname wordt maandelijks de aanwezigheid van larven gecontroleerd.

## Emelten

Emelten zijn larven van langpootmuggen. In Vlaanderen zijn van de meer dan 80 soorten langpootmuggen die voorkomen slechts drie schadelijk: *Tipula paludosa* (weide- of moeraslangpootmug), *T. oleracea* (koollangpootmug) en in mindere mate *Nephrotoma appendiculata* (hoefijzertijger).

## Herkennen

De larven zijn 2 tot 5 cm groot en log met een grijsbruine kleur, een bijna onzichtbaar hoofd en stompe, sterachtige structuren met grote openingen aan het achterste. Op basis van deze structuren aan het achterste, die goed zichtbaar zijn met een vergrootglas, ►

kunnen de drie bij ons schadelijke soorten onderscheiden worden. De adulten zijn grote muggen met karakteristieke lange poten. De meeste soorten zijn onopvallend grijs gekleurd, maar het genus *Nephrotoma* valt op door een gele kleur met zwarte tekeningen.

**Schade**

Emelten zijn polyfaag, maar schade wordt in de praktijk bijna uitsluitend waargenomen in grassen: vooral in gazons, maar sporadisch ook in weiland en granen. De voorkeur voor grassen heeft een dubbele oorzaak: in permanente graslanden is de bovenste bodemlaag, waar emelten leven, minder onderhevig aan uitdrogen en door het laaggelegen groeipunt van grassen zit er veel jong bladmateriaal binnen bereik van de emelten.

Hoewel emelten bodemlarven zijn, vreten ze niet of weinig aan wortels. Ze voeden zich vooral met de onderste groene delen van de plant, de stengelbasis en onderste bladeren. Emelten knippen grasstengels meestal af boven het groeipunt van de plant, waardoor de plant kan hergroeien en zichtbare schade bij groeizaam weer zeldzaam is. Kale plekken door emelten duiken meestal op bij jong of slecht geworteld gras, bij ongunstige weersomstandigheden of rond november wanneer de emelten nog grazen maar het gras maar weinig groeit. Secundaire schade is ook hier vaak groter dan de rechtstreekse schade door de emelten: vogels zoals merels, spreeuwen, kauwen, roeken en kraaien,... voeden zich met emelten en kunnen door hun wroeten grasplantjes ontwortelen. Doordat zichtbare emelten-schade bij sterke graszoden en groeizaam weer zeldzaam is, wordt in de kwekerij zelden schade waargenomen.

Volwassen langpootmuggen voeden zich tijdens hun korte adulte fase afhankelijk van de soort ofwel niet, ofwel met nectar of stuifmeel.

**Monitoren**












Er zijn geen lokstoffen gekend voor lang-

pootmuggen. Wel zijn ze sterk aangetrokken tot licht, waardoor lichtvallen veelbelovend zijn voor monitoring. In dit project wordt gebruik gemaakt van zelfgebouwde lichtvallen die bestaan uit een kunststof vangbak met een LED-schijnwerper op zonne-energie. Bijzonder belangrijk bij monitoring van adulten is zorgvuldige soortidentificatie, daar er slechts drie soorten problematisch zijn. Het identificeren van langpootmuggen tot op soort is niet eenvoudig, waardoor binnen het project gebruik wordt gemaakt van DNA-identificatie. Tot op heden is ook weinig geweten over hoe voorspellend de

aanwezigheid van volwassen langpootmuggen is voor latere emeltenproblemen.

In het project worden larven gemonitord door het uitsteken van stukken zode, genomen in een gridpatroon doorheen grasvelden. Via de pekelbadmethode kunnen emelten in de stalen snel en nauwkeurig geteld worden en ingezameld worden voor identificatie. ■



<p><b>Taxuskever</b> Larve</p> 	<p><b>Engerling</b> Larve</p> 	<p><b>Emelt</b> Larve</p> 
<p>Schade larve</p> 	<p>Schade larve</p> 	<p>Schade larve</p> 
<p>Adult: gegroefde lapsnuitkever</p> 	<p>Adult: meikever</p> 	<p>Adult: langpootmug</p> 
<p>Schade adult</p> 	<p>Schade adult: sallandkever</p> 	

Nieuwe sierteelt-erkenningen

Vorige maand hebben we meerdere erkenningen in de sierteelt bekomen. Vooral de erkenning van **Minecto One** (1119P/B, 400 g/kg cyantraniliprole) is zeer belangrijk met oog op de bestrijding van lapsnuitkevers (0,19 kg/ha, 1-2 toepassingen met een interval van ten minste 7 dagen tussen twee toepassingen) en tripsen (0,31 kg/ha, 1 toepassing), maar het middel mag ook gebruikt worden tegen bladretende rupsen (0,19 kg/ha, 1-2 toepassingen met een interval van ten minste 7 dagen tussen twee toepassingen) en mineermotten (0,06 kg/ha, 1-2 toepassingen met een interval van ten minste 7 dagen tussen twee toepassingen), en zowel in open lucht als onder bescherming. Ook het middel **Delan Pro** (10485P/B, 125 g/l dithianon en 561 g/l kaliumfosfonaten) mag vanaf nu gebruikt worden tegen schurft bij sierplanten onder bescherming en in open lucht, aan een dosering van 167 ml/100 l (1-4 toepassingen met een interval van 7 dagen). Daarnaast heeft ook het product **Mavrik** (7535P/B, 240 g/l tau-fluvalinaat) een erkenning bekomen voor gebruik in open lucht tegen bladluizen, tripsen, cicaden en galmuggen (11 ml/100 l, 1-2 toepassingen met een interval van ten minste 14 dagen tussen twee toepassingen) en zijn de sierboomerkenningen van het product **Eminent** (9566P/B, 125 g/l tetraconazool) tegen *Calonectria*, echte meeldauw en roest uitgebreid naar niet-houtachtige sierplanten, zowel voor gebruik in open lucht als onder bescherming. De doseringen tegen *Calonectria* en echte meeldauw bedragen 75 ml/100 l en tegen roest 50-75 ml/100 l (in beide gevallen 1 toepassing). ■

Marc Vissers

Vanggewassen als back-up

Vanggewassen zijn groenbemesters die na de oogst worden ingezaaid om de nog aanwezige stikstof in het bodemprofiel op te nemen en terug vrij te stellen na het onderwerken in het volgende groeiseizoen. Op die manier kan een lager nitraatresidu worden gehaald. Hoe vroeger wordt ingezaaid, hoe meer opname van nitraat en hoe lager de reststikstof tijdens de controleperiode.

De grootste problemen met te hoge nitraatresidu's worden waargenomen op boomkwekerijpercelen en meer specifiek het eerste groeiseizoen. Voor de aanplant wordt vaak een organische bemesting over het perceel gespreid. Die organische bemesting bevat een hoeveelheid werkzame stikstof die het eerste groeiseizoen beschikbaar is. Voor het eerste groeiseizoen is geweten dat de stikstofopname door de boompjes relatief beperkt is, zeker als de plantafstand groot is zoals in de laanboomkwekerij. Door de vrij grote afstand tussen



de bomenrijen en het beperkt wortelgestel in het eerste groeiseizoen, wordt de stikstof daar niet benut, wat leidt tot hoge nitraatresidu's. Vanuit de B3W-focusgroep Sierteelt werden vorig jaar een aantal vanggewassen tussen de bomenrijen ingezaaid met als doel de 'overtollige' stikstof op te nemen. Ook dit jaar zullen verschillende vanggewassen eind augustus, begin september ingezaaid en opgevolgd worden. Overweeg deze praktijk met het oog op een lager nitraatresidu. ■



Dominique Van Haecke

Viaverda neemt deel aan Dag van de Landbouw

Op zondag 15 september 2024 stelt Viaverda haar onderzoeksfaciliteiten, proefvelden en proefserres zowel in Destelbergen als Kruisem open voor het brede publiek. Op de site in Destelbergen leer je alles over sierteelt en groenvoorziening. Viaverda toont er het belang van planten en bomen voor welzijn, klimaat en biodiversiteit. Op de site in Kruisem kom je meer te weten over de aardappel- en groenteteelt. Belangrijke thema's zoals duurzaam water- en bodembeheer, geïntegreerde beheersing van ziekten en plagen en het



potentieel van nieuwe teelten komen er aan bod. Op beide site zie je hoe wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd op de teelten en hoe wetenschappelijke inzichten worden gebruikt om telers en groenvoorzieners te helpen in hun uitdagingen op het terrein. Viaverda voorziet ook animatie en je kan napraten bij een hapje en een drankje. Iederen is welkom van 10u tot 18u. ■



Stefaan (achteraan), Kris en Ine verwachten dat ze dankzij het project stappen vooruit kunnen zetten voor het aanbod van virusvrij uitgangsmateriaal.

© PATRICK DIELEMAN

## Werken aan virusvrij uitgangsmateriaal

Het project VIRVRijUIT wil de certificering en productie van virusvrije planten verbeteren door een techniek toe te passen die in één keer een volledig beeld geeft van alle virussen die in een plant aanwezig zijn en door technieken te ontwikkelen om via meristeamcultuur uitgangsmateriaal virusvrij te maken. We spraken met professor Stefaan Werbrouck van UGent en Kris De Jonghe en Ine Dewitte van ILVO over het opzet en de mogelijkheden richting sierteeltsector.

Patrick Dieleman

Het project richt zich op alle uitgangs- en vermeerderingsmateriaal, waaronder heel wat verschillende types van jongplanten, sierplanten en ook fruitbomen. Kris is bij ILVO Plant coördinator van het virusonderzoek. Hij legt uit dat

je met de Elisa of PCR-methode (zoals bij covid gebeurde bij de mens) gericht een specifiek virus kan opsporen in plantenmateriaal. “Deze technieken zijn echter heel gericht en vaak heb je hiervoor voorkennis nodig. Daarom gebruiken we *high-throughput sequencing*

(HTS), wat toelaat om zonder voorkennis heel breed te screenen op allerlei virussen, en dus niet op één specifiek virus.”

Ine legt uit dat er twee verschillende technieken kunnen gebruikt worden: “*Illumina sequencing* en *nanopore sequencing* (ook MinION genoemd).” ILVO moet een beroep doen op een externe dienstverlener voor de *Illumina sequencing*. “We extraheren RNA en krijgen dan na een kleine maand de resultaten: miljoenen fragmenten van DNA-codes waarop we dan zelf een data-analyse uitvoeren. Die resulteert in een lijst van mogelijke virussen. De aanwezigheid daarvan kunnen we dan indien nodig bevestigen met specifieke PCR-testen”.

“Sequencing is ideaal voor startmateriaal, voor nieuwe lijnen. Maar bijvoorbeeld bij aardappelen, waarbij we weten welke virussen we kunnen verwachten, is het veel sneller en ook goedkoper om rechtstreeks een PCR-test uit te voeren.”

MinION maakt gebruik van een compacte ‘flow cell’ met een unieke sensor, uitgerust met eiwitten die specifiek DNA aflezen. Hoewel *Illumina sequencing* iets nauwkeuriger is, kan MinION langere DNA-sequenties lezen, wat de analyse achteraf vereenvoudigt. Bovendien is MinION kostenefficiënter. Deze eigenschappen maken MinION uitermate geschikt voor diagnostische doeleinden, waarbij snel en betaalbaar vastgesteld moet worden of een specifiek pathogeen aanwezig is.

### Virusvrij maken

VIRVRijUIT is een Vlaio LA-traject, wat betekent dat er behalve de projectpartners ILVO, UGent en Vlaio, ook bedrijven betrokken zijn. Vlaio vereist dat er technologieoverdracht naar die bedrijven gebeurt. Zowat twintig jongplantenbedrijven (zowel stek- als *in vitro* bedrijven), veredelaars en vermeerderingsbedrijven van fruitbomen zijn cofinancierder, wat hun betrokkenheid garandeert. Twee keer per jaar komt de begeleidingsgroep samen.

Kris vertelt dat het project aanvankelijk zou focussen op *in vitro* materiaal, maar uiteindelijk werden ook stekken en houtig uitgangsmateriaal voor fruit- en sierbomen meegenomen, om zo deze innovatieve techniek tot bij een bredere doelgroep te brengen. “Enerzijds willen we deze technologie bij de producenten introduceren, bij bedrijven die hun uitgangsmateriaal willen laten toetsen op virussen en hun klanten virusvrij materiaal willen leveren. Anderzijds willen we nog een stap verder gaan, en dat materiaal ook opschonen. We hebben UGent betrokken als partner, omdat zij dat in hun vingers hebben.” Dat is de rol van

Stefaan. Hij legt uit dat ze voor het virusvrij maken ‘thermotherapie’ toepassen, door het besmette materiaal te laten groeien bij bijna 37°C. “Dat is een temperatuur die de virussen niet goed verdragen, terwijl het voor *in vitro* planten nog net lukt. Vaak blijkt dat hun groeipunten vrij zijn van virussen. We kunnen het de virussen nog moeilijker maken met ‘chemotherapie’. We beschikken daartoe over antivirale middelen, die hun replicatie belemmeren. Op het moment dat de plant in thermotherapie gaat, weten we dankzij voorafgaande analyse reeds welke virussen aanwezig zijn, en volstaat nadien een PCR-test om te kunnen vaststellen of dat virus nog aanwezig is. We moeten die testen nog wel eens herhalen na het afhandelen van de plant. Ik vind het soms wel verrassend dat we op die manier veel van die virussen kunnen elimineren.” Behalve naar virussen kijkt het project ook naar bacteriën. Stefaan legt uit dat bacteriën die in gezonde planten zitten en daar geen ziektes veroorzaken, toch minder gewenste neveneffecten kunnen geven bij *in vitro* vermeerdering, bijvoorbeeld omdat ze slijm produceren. “En bij *in vitro* willen we alles juist zo proper mogelijk houden. Je hebt echter ook bacteriën die niets doen, en andere die zelfs werken als een biostimulant.” Bij de vermeerdering van fruitbomen – vooral appels en peren, maar ook pruimen – zijn er fytoplasma’s (kleine bacteriën die in de vaatbundels leven) die echt een probleem vormen. In december start er een nieuw Vlaio LA-traject in samenwerking met pcfruit, om een managementtraject op te starten tegen ‘*Pear Decline Phytoplasma*’ (de perenaftakelingsziekte). Kris vertelt dat ze het houtig uitgangsmateriaal voor peren met dezelfde HTS-techniek gaan testen op de aanwezigheid van dat fytoplasma. In Vlaanderen levert de keuringsdienst van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij certificaten af betreffende

de virusvrije status van plantenmateriaal. Kris legt uit dat die een beroep doet op labo’s zoals het zijne, om de virusstatus te onderzoeken. ILVO doet dat heel veel voor aardappelen. Met het onderzoek voor VIRVRijUIT hopen ze de looptijd van dat onderzoek aanzienlijk te kunnen inkorten. “Voor de fruitboomcertificatie gebeurt dit nu vooral door het materiaal te enten op gevoelige planten en nadien gedurende lange tijd de symptoomvorming te monitoren. Dat werk wordt op dit moment hoofdzakelijk door NAKtuinbouw in Nederland uitgevoerd, ook voor België, en duurt ongeveer 2 jaar. We bekijken of we met sequencing die periode kunnen inkorten en of we de precisie van die oude methode kunnen verbeteren, omdat het niet langer een zuiver visuele inschatting is.”

### En verder?

Het project loopt nog tot september 2025. Stefaan merkt op dat ze ook na die datum nuttig werk kunnen leveren voor ontwikkelingslanden. “Neem de yam, een plant die reusachtige knollen vormt, of de zoete aardappel. De traditionele telers planten telkens opnieuw stukjes van de knollen uit, waardoor ze met zwaar besmette planten kunnen zitten en de opbrengst enorm terugvalt. Virusvrije planten groeien veel beter”. Kris noemt projecten rond soja, gember en kurkuma in Europa. “In gember en kurkuma vinden we relatief weinig virusaantasting, in tegenstelling tot zoete aardappel.” Stefaan wijst op het risico op import van ziekten, omdat die knollen vaak rechtstreeks uit Afrika worden geïmporteerd. Waarop Ine reageert dat men er voor beducht is dat dergelijke ziekten kunnen overspringen naar courante gewassen zoals aardappelen. “Een snelle analysetechniek zoals HTS kan goede diensten bewijzen, door mogelijke problemen in nieuwe gewassen snel in kaart te brengen”, besluit Kris. ■



## Nieuwe IPM-richtlijnen

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij actualiseerde de IPM-brochure. Dit naar aanleiding van een update van de lijst met driftreducerende technieken en doppen.

### Hagen erkend

Het aanplanten van hagen rondom het perceel wordt voor neerwaarts gerichte bespuitingen erkend als driftreducerende techniek. Dit is van belang voor horizontale teelten, bijvoorbeeld op containervelden. Voordien werden hagen (of driftschermen) enkel erkend als driftreducerende techniek bij zijwaarts gerichte bespuitingen in verticale teelten zoals fruit. De haag dient gecombineerd te worden met andere driftreducerende maatregelen die reeds wettelijk als minimaal 50% driftreducerend geklasseerd zijn, bijvoorbeeld 50% driftreducerende doppen.

spuitdoppen voor neerwaartse bespuitingen. Deze doppen worden vooral ingezet bij bandbespuitingen, waarmee over een beperkte bandbreedte een gelijke dosis gewasbeschermingsmiddel wenst toe te passen. Deze doppen geven een homogene dosering

over de bandbreedte. Er is dus geen overlap met andere spuitdoppen noodzakelijk. Niet alle bestaande 'even spray doppen' zijn echter erkend. Enkel de doppen waarvan het doptype reeds opgenomen is in de lijst van driftreducerende doppen voor neerwaartse bespuitingen zijn nu mee erkend. Detailinformatie kan je lezen in de geüpdatete IPM brochure – die je ook kan vinden op avbs.be. ■

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij



### Bandbespuiting

'Even spray spuitdoppen' voor bandbespuiting werden toegevoegd aan de lijst met de erkende driftreducerende

# Bezoekdag demoplatform bos- en sierboomkwekerij 2024

Op woensdagmiddag 25 september 2024 vindt de jaarlijkse bezoekdag demoplatform bos- en sierboomkwekerij plaats in Wetteren. Als locatie werd dit jaar gekozen voor boomkwekerij Calle-Plant bv. Onder andere wettelijke bepalingen en mogelijkheden tot beheersen van wildschade komen aan bod. Verder wordt ook uitgelegd rond de zaaitechniek voor *Tagetes* en de optimalisatie van de spuittechniek in de laanboomteelt.

Ontdek het volledige programma en schrijf je gratis in voor deze studiedag die meetelt als vormingsactiviteit voor de fytolicentie.

### Vragenlijst

Deelname aan deze demodag is volledig gratis. Inschrijven is wel nodig voor maandag 23 september via [www.viaverda.be](http://www.viaverda.be). De organisatie vraagt om bij inschrijving ook een vragenlijst in te vullen, zo kan de infonamiddag zo

goed mogelijk voorbereid worden. De korte vragenlijst vind je via de QR-code. ■



 Dominique Van Haecke (Viaverda), tel. 09 353 94 83, [www.viaverda.be](http://www.viaverda.be)  
Pascal Braekman (Dept. LV), tel. 0474 72 00 49, [www.vlaanderen.be/Landbouw](http://www.vlaanderen.be/Landbouw)

## Programma

- **13u30** Ontvangst en registratie fytolicentie op bedrijf 'Boomkwekerij Calle-Plant bv'
- **13u50** Verwelkoming
- **14u00** Start rondleiding demoplatform o.a.
  - Bestrijding van houtboorders
  - Optimalisatie spuittechniek in laanboomteelt
  - Zaaitechniek *Tagetes*
  - Wildschade bij de teelt van

- bomen, wettelijke bepalingen en mogelijkheden tot beheersing – o.a. experten Hubertus Vlaanderen en Agentschap Natuur en Bos
- Groenbedekkers ingezaaid als vanggewas
- Flower4Trees: bloemenmengsels als win-winsituatie voor biodiversiteit en teler bij volleggrondsboomkwekerij
- **17u00** Afsluiting van de studiedag



Tijdens de rondleiding komt ook de zaaitechniek voor *Tagetes* aan bod

## Tomato ringspot virus

### Extra controles bij export naar VK

Het statuut van België voor Tomato Ringspot virus (ToRSV) en Tobacco ringspot virus werd recent gewijzigd van 'afwezig' naar 'aanwezig'. Dit betekent dat België niet langer officieel vrij is van beide virussen. Dat heeft gevolgen voor de exportcontroles. Tot voor kort kon men op een fytobij-schrift de afwezigheid van ToRSV eenvoudig verklaren, nu zijn daar bijkomende controles voor nodig. Onder ander het VK stelt strikte eisen voorop om aan te tonen dat de planten vrij zijn van ToRSV. De eisen

hebben betrekking op 'Planten bestemd voor opplant van *Malus L.* en *Prunus L.*', en zijn geldig voor alle cultivars binnen deze twee genera. De eis heeft betrekking op zowel de afwezigheid van ToRSV op de moederplanten als op de productieplaats waar de planten staan.

### Plan tijdig!

AVBS roept telers en handelaars op om deze maatregelen goed te bekijken en de nodige controles aan te vragen bij de Lokale Controle Eenheid van het FAVV. Dit om de export naar het VK en andere bestemmingen

te vrijwaren. Naast het Verenigd Koninkrijk zijn ook andere niet-EU lidstaten zeer streng op de aanwezigheid van ToRSV. Daardoor verwachten we dezelfde maatregelen voor onder meer Noorwegen en Turkije. Indien je weet welke exportbestemmingen dezelfde eisen vragen, dan is het goed om dit te laten weten aan AVBS ([miet.poppe@avbs.be](mailto:miet.poppe@avbs.be)). Ook Pelargonium zal moeten getest worden. Gezien de afwijkende eigenschappen van de teelt, zal samen met FAVV nog verder bekeken worden hoe aan de vereisten voldaan kan worden. Voor gedetailleerde en actuele info verwijzen we naar onze website. ■



# Starterscursus type A

## Starten in land- of tuinbouw

- › Wil jij een land- of tuinbouwbedrijf opstarten of overnemen?
- › Of overweeg je een carrière in de land- of tuinbouw?
- › Ben jij een actieve land- of tuinbouwer die zijn/haar kennis wil opfrissen?

Volg dan onze starterscursus, de beste basisopleiding en ideale voorbereiding.

De starterscursus leidt tot het installatieattest. Dit attest geeft toegang tot financiële ondersteuning via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) en de GLB top-up premie voor jonge land- en tuinbouwers. ■



© WIDE OPEN



Medegefinancierd door de Europese Unie

Dit najaar start op verschillende locaties in Vlaanderen de type A-cursus. Schrijf je nu in!

Extra info en inschrijvingen via [www.avbs.be/actualiteit/starterscursus-najaar-2024](http://www.avbs.be/actualiteit/starterscursus-najaar-2024)  
Stel je gerichte vragen via [vorming@boerenbond.be](mailto:vorming@boerenbond.be)



**Installatie van scherming, verduistering en luchting**

## Diverse werkzaamheden

Installatie scherming en verduistering zowel vlak als in tentdakvorm alsook renovatie van oude installaties  
Twingevels • Rolgevels • Dekrolschermen • Onderhoud en herstellingen van luchting

Gratis prijsofferte

**Sammy Van Bellingen**

Lindestraat 21 • 9042 Desteldonk  
0032 476 29 99 84 • Fax 0032 9 330 56 62  
[sammyvanbellingen@telenet.be](mailto:sammyvanbellingen@telenet.be)  
[www.sammyvanbellingen.be](http://www.sammyvanbellingen.be)

124018417718

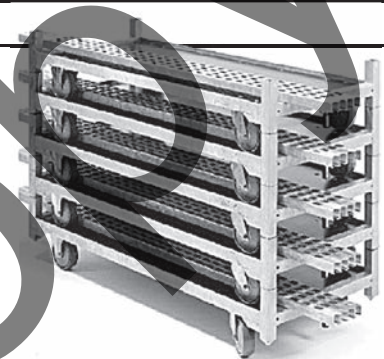


Tel 0032 9 355 92 12  
GSM 0032 495 29 08 57  
[www.johndewilde.be](http://www.johndewilde.be)  
[wim@johndewilde.be](mailto:wim@johndewilde.be)

**VERHUUR EN VERKOOP VAN CONTAINERS EN PLATEN**  
KEUZE UIT ORIGINEEL GELABELDE  
CC-CONTAINERS EN DC-CONTAINERS



- ✓ Kleine en grote hoeveelheden
- ✓ Dag- en periodehuur
- ✓ Verkoop van DC-containers
- ✓ Verkoop van containerplaten
- ✓ Verkoop van reparatiemateriaal voor containers en platen



BESCHIKBAAR ZOLANG DE VOORRAAD STREKT

134481109852

# Agenda



## Save the date

- **Green is Life**  
Warschau (PL), 5 - 7 september
- **Salon du Végétal**  
Angers (FR), 11 - 12 september
- **GalaBau**  
Nuremberg (D), 11 - 14 september
- **AgroTechniek en GroenTechniek Holland**  
Biddinghuizen (NL), 11 - 14 september
- **Hortifolies**  
Gembloux (B), 13 - 15 september
- **GreenExpo**  
Gent (B), 22 - 24 september
- **GrootGroenPlus**  
Zundert (NL), 2 - 4 oktober
- **Trefdag Sierteelt Agravrouwen**  
Erpe-Mere (B), 8 oktober
- **Tuindagen van Beervelde**  
Beervelde (B), 11 - 13 oktober
- **Gardenia exhibition**  
Poznan (PL), 16 - 18 oktober
- **Trade Fair Aalsmeer**  
Aalsmeer (NL), 5 - 7 november
- **Landscape Istanbul Fair**  
Istanbul (TR), 13 - 15 november

## Open Plantendagen Limburg

Op donderdag 19 en vrijdag 20 september gooien negen Limburgse plantenkwekerijen opnieuw hun deuren open. 'We vinden dit een mooie manier om samen te werken voor meer afzet'. Info over de deelnemende bedrijven kan je vinden op [www.openplantendagen.be](http://www.openplantendagen.be). ■

Bezoek van 9u00 tot 18u00, vrije toegang, inschrijven is niet nodig.

## Trefdag sierteelt Agra

Dinsdag 8 oktober,  
Anjers De Nijs,  
Bossestraat 89, Erpe Mere.

- 19u30: welkom en bedrijfsbezoek (snijbloemenbedrijf van 12.000 m<sup>2</sup> glas van Koen en Marian De Nijs - De Nys).
- 20u30: 'Personeel gezocht!



© VAN DE CLEFEC

Wie kan aan het werk op jouw sierteeltbedrijf?, door Chris Botterman, hoofd sociale zaken Boerenbond.

De link om in te schrijven vind je op [avbs.be](http://avbs.be). Deelnamebijdrage: 10 euro voor leden Ferm voor Agravrouwen en AVBS. Niet-leden betalen een extra toeslag van 9 euro voor de catering en het gebruik van didactisch materiaal.



© DE MOL

## Nette voor Miss België

Nette De Mol is 24 en koos ervoor, om na haar studies als diëtiste, haar passie voor sierteelt te volgen en mee te werken in het bedrijf van haar ouders Frank en Els De Mol-Verlee (zie ook p. 28). Die passie wil ze nu delen met velen en daarom stelt ze zich kandidaat voor Miss België. "Ik wil op die manier anderen even 'zot' maken als mij, zodat ook zij zouden kiezen voor wat hen gelukkig maakt. Maar ik wil ook vooral mijn verhaal doen. De land- en tuinbouwsector wordt vaak negatief bekeken en dat vooroordeel wil ik wegwerken. Het is een ongelooflijk mooie sector en ik wil dat positieve verhaal tonen aan wie wil luisteren."

Je kan Nette (en meteen ook haar goed doel) steunen via [missbelgium.be](http://missbelgium.be). Dat kan via de QR-code of sms MOV30 naar 6665 (1 euro per stem). ■

## Zomerbezoek met barbecue en huldiging

De Boomtelersfederatie Noord-België organiseert op vrijdag 13 september om 17u30 een bezoek aan boomkwekerij Van Pelt nv, Lierbaan 194/a in 2580 Putte. Aansluitend is er een huldigingsmoment voor Lucien Verschoren, uittredend vakgroepvoorzitter boomkwekerij AVBS. Nadien volgt een barbecue. ■



Inschrijven voor 1 september via de QR-code hierboven, wees dus snel!



Laatste berichten

## Gebruik onze website!

Via ons vakblad 'Sierteelt&Groenvoorziening' ontvang je maandelijks updates over de laatste ontwikkelingen in de sierteelt- en groensector. Uit een eerdere rondvraag blijkt dat onze lezers nog steeds erg tevreden zijn met hun maandelijks vakblad.

Maar natuurlijk willen we jullie ook snel kunnen informeren als er zich actuele kwesties aandienen. En dat doen we via onze website [www.avbs.be](http://www.avbs.be). Check dus zeker regelmatig de homepage! Naast actuele info, kan je op de website ook alle webinars herbekijken; het recentste nummer van S&G downloaden, maar ook het hele archief t.e.m. 2021 inkijken; ontdekken welke opleidingen er worden aangeboden; nuttige documenten downloaden;....

Niet alle informatie is vrij toegankelijk voor niet-leden, maar wel voor alle AVBS-leden. Om toegang te krijgen tot het afgesloten ledengedeelte, moet je wel ingelogd zijn.

### Hoe inloggen op [www.avbs.be](http://www.avbs.be)

Op de website vind je een handleiding die stap voor stap uitlegt hoe je eenvoudig een login en paswoord kan aanmaken. Je vindt de handleiding onderaan de website in de kolom 'Voor leden'. Klik op 'Hoe inloggen?' en de handleiding verschijnt.

Als je toch nog problemen ondervindt bij het inloggen, dan kan je altijd contact opnemen met het AVBS-secretariaat (09/326.72.10 of [info@avbs.be](mailto:info@avbs.be)).

### DRINGEND GEZOCHT

OUDE VRACHTWAGENS • STROOMGROEPEN  
LAND- en TUINBOUWTRAKTOREN  
JEEPS - BESTELWAGENS • JAPANSE WAGENS

TEL: 0475 73 18 59 ook tijdens het weekend

## Het recentste sierteeltnieuws? Dat kan je vinden op [www.avbs.be](http://www.avbs.be)

### Personalia

[www.avbs.be/personalia](http://www.avbs.be/personalia)

Op 21 juli overleed Frans Aelbrecht, oprichter van boomkwekerij Zilverspar en voormalig lid van het Verbond van Boomtelers.

Op 21 juni overleed Raymond Scheirlinck, vader van Tom en schoonvader van Bérengère Minnaert. Raymond was de stichter van de firma QualityPlants in Wetteren. Tom en Bérengère baten samen boomkwekerij Espaliers uit en zijn aangesloten bij de bedrijfspgilde Boomtelers Oost-Vlaanderen.

Wij bieden de families van de overledenen ons oprecht medeleven aan en wensen hen veel sterkte toe.

### Gevonden in de Groene pagina's

#### Aanbod

Boomkwekerij

- Prunus, Taxus, Buxus, gsm: 0475/51.71.63
- 60.000 aucuba stekken, tel. 09/355.58.68

Bedrijfsmateriaal

- Inpotmachine, grondbunker, transportbanden, stroomgenerator, rollenbanen, gsm: 0475/960.824
- Vrachtwagen Scania P230, gsm: 0475/41.82.43
- 600 Mara-trays – gsm: 0479/48.19.35
- CC- containers, stelconplaten, containergoten, noppematten, antiworteldoek, transportbanden, plantbakken, gietmolen, klimaatcomputer, mara-trays en gietboom, tel. 015/552871

Meer info vind je via [www.avbs.be/groene-pagina's](http://www.avbs.be/groene-pagina's)



Frank

Sierteeler

## Wil jij je bedrijf ook gezond laten groeien?

Laat je dan als land- of tuinbouwer ondersteunen door onze accountants en adviseurs, **allemaal specialisten** in hun vak. SBB garandeert immers niet alleen **een correcte boekhouding** en **een stevig onderbouwd fiscaal dossier**, maar ook **een betaalbare begeleiding inzake bedrijfsontwikkeling** en **deskundig omgevings- en milieudadvies**. Daarnaast kan je rekenen op onze innovatieve tools waarmee je je administratie volledig kan digitaliseren. Zo kan jij in alle vertrouwen verder bouwen aan je onderneming.

Samen slim ondernemen  
begint op [sbb.be](http://sbb.be)

## Sierteelt & Groenvoorziening

Maandblad voor leden van AVBS

AVBS – Kortrijksesteenweg 1144 J, 9051 Sint-Denijs-Westrem  
Tel. 09 326 72 10 – E-mail: [info@avbs.be](mailto:info@avbs.be) – [www.avbs.be](http://www.avbs.be)

#### REDACTIE

Patrick Dieleman – hoofdredacteur  
Miet Poppe – secretaris AVBS  
Jan Vancayzele, Jarne Depaep en Mathias Gysbrechts – consultants  
Hilde Van Elsuwé – redactiesecretariaat  
Anja De Middelreir – redactiesecretariaat

#### VORMGEVING

Graphius Group - Oostakker, Bert Van Leirsberghe

#### ABONNEMENTEN

Belgische siertelers en groenvoorzieners: aansluiting bij een sierteeltbedrijfskring Boerenbond vereist. Niet-leden, niet-siertelers en -groenvoorzieners: 195 euro per jaar inclusief Boer&Tuinder. Buitenlandse abonnementen: 195 euro per jaar inclusief Boer&Tuinder.

#### RECLAMEREGIE

Mediaservice – Diestsevest 40, 3000 Leuven  
Tel. 016 28 63 33 – E-mail: [info@mediaservice.be](mailto:info@mediaservice.be)

#### VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Frans De Wachter – gedelegeerd bestuurder  
Boerenbond vzw, Diestsevest 40, 3000 Leuven

#### DRUKKERIJ

Graphius Group – Oostakker, tel. 09 251 05 75



Gemiddelde oplage per nummer 1222 ex.  
Lid van de VUKPP en van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers.

Ingezonden stukken kunnen steeds worden geweigerd of ingekort zonder dat de redactie hiervoor een reden moet opgeven. De auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor hun bijdragen. Voor het overnemen van artikels is steeds schriftelijke toestemming van de redactie nodig. Bronvermelding is altijd verplicht.

[www.avbs.be](http://www.avbs.be)



samen slim ondernemen  
[sbb.be](http://sbb.be)

MAIS AUTOMATISERING

(SERVICE) **GEZOCHT!**  
**TECHNIEKERS**

✔ Elektrotechniek    ✔ Watertechniek

Contact: [thomas.mais@mais.be](mailto:thomas.mais@mais.be)



AUTOMATISERING



ELEKTRA



SUBSTRAAT

Mais Automatisering nv  
Duffelsesteenweg 135  
2860 St. Katelijne Waver

tel +32 15 314941  
fax +32 15 310400

[info@mais.be](mailto:info@mais.be)  
[www.mais.be](http://www.mais.be)

WATER



ELEKTRO EN WATERTECHNIEK